

V I E N Y B Ė

77 M. 32 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 13 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Tuo tarpu, kai kiti Jungtinės Tautos kalba tik apie artėjančią generalinės asamblėjos sesiją, tie du lietuviai savo pokalbyje buvo nusikėlę į Lietuvą prie Vištyčio, iš kur kilę judvieju tėvai. Iš k. į d.: Jungt. Tautų sargybinis Jonas Druskis iš New Yorko ir inž. Jonas Gaidimauškas iš Buenos Aires. Pastarasis tambybiniais reikalais 9 mėn. yra atvykęs į JAV ir perleis pirmadienį apsilankę Jungtinės Tautos. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Naujai JT sesijai besirenkant

Salomėja Narkėliūnaitė

Šį antradienį, rugsėjo 17 d., New Yorke savo darbą pradeda aštuonioliktoji Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos sesija.

Savo 80-ies metų darbotvarkėje ji turi aibes įvairių senų ir naujų klausimų.

Kaip teisingai JAV ambasadorius Jungtinės Tautos Adlai E. Stevenson neseniai yra išsireiškęs, asamblėjos darbotvarkės pobūdis ir įvairumas yra mus supančio pasaulio atspindis —

pasaulio su revoliucijomis, milžinišku rūgimu, sklindančiomis permainingomis ir politiniu tumultu.

Jei ankstyvesnės sesijos dažniausiai vykdavo šaltojo karo ženkle, tai, ši, šaltojo karo konfliktams mažėjant, turima vilčių, kad gal nukreips savo dėmesį į kitų pasaulio sričių problemas.

Asamblėja renkas gana viltingomis nuotakomis ryšium su neseniai pasiektu Rytų ir Vakarų susitarimu dėl dalinio atominų bandymų sustabdymo sutarties. Daug valstybių prie tos sutarties jau prisidėjo, o asamblėja, turbūt, pakvies

ir likusiasias tapti to susitarimo dalyvėmis.

Viltingai toliau galvojant, galima tikėtis, kad gal ir nusiginklavimo komisija pajudės iš akligatvio. Vienintelis ligšiol jos pastektas laimėjimas — tai sutarimas dėl vadinamos "hot line" arba tiesioginio telefoninio susistiekimo tarp Washingtono ir Maskvos. Be abejo, asamblėja domėsis tolimesne eiga kalbų dėl nepuolimo sutarties tarp Varšuvos ir NATO karinių paktų, Berlyno ir kt. klausimais.

Tęsiama 10 psl.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Prie Amerikos-Sovietijos-Anglijos atominės sutarties jau prisidėjo 78 valstybės. Joms (ne kaip Prancūzijai ir Kinijai) buvo lengva: jos tokių ginklų neturi ir nesiruošia turėti. Tačiau visgi klausimas lieka: ar galima Maskva pasitikėti? Lietuva turėjo net porą sutarčių, Maskvos pasirašytų. Abi buvo begėdiškai sulaužytos! Maskva, aišku, sutartimi ieško ne žmonijai, bet sau naudos. Kokios? Čia tiek spėliojimų, kiek klausimų, kas atominų ginklų pažanga vyrauja: Amerika ar Sovietija? Kiekviena galva šiais klausimais turi savo atsakymą. Mes pasitikime JAV prezidentu ir Senatu, nepasitikime Chruščevu ir jo Maskva. Tačiau žmonija, matyti, trokšta baisių naikinimo ginklų bandymui padaryti galą.

Spaudoje įdomesnių smulkmenų apie Bendruomenės seimą Kanadoje. Mūsų nuomone, naudingiausią sumanymą išskėlė prof. J. Puzinas — lituanistų akademikų paruošimą, jų darbų apausdinimą, lituanistikos archyvo praplėstą telkimą ir amžinesnį bei prieinamesnį apsaugojimą. Pakartojo mintis, pareikštas II-to Kultūros Kongresu metu Chicagoje. Mes gabūs žmonės, tik lėto mąstymo. Mūsų didieji kunigaikščiai įsiviešpatavo dideliuose krikščionių slavų kraštuose (palikdami užkariautus prūsus ir pajūrij vokiečiams), bet iš tikrųjų nežinojo, ką su jais daryti: paliko jiems "stariną" (įsigyvenusius papročius). Pavėlavo patys priimti krikščionybę, įkurti universitetą, paruošti mokyty vyrų ir savą literatūrą. Savo istorijos kronikas ir valstybės įstatymus rašė slavų tarme.

Tęsiama 4 psl.

SUNKU PERSIKELTI Į VAKARUS

(F) Jau ne nuo šiandien žinoma, kad sovietinės įstaigos Lietuvoje norintems persikelti iš Lietuvos į Vak. Vokietiją daro įvairių trukdymų.

Pastarosiomis savaitėmis kai kurios šeimos Vak. Vokietijoje, jau seniai laukdamos saviškių atvykimo iš Lietuvos, nustebintos gavo iš jų laiškų jau ne iš Lietuvos, bet iš — Ukrainos. Iš tų laiškų aiškėja, kad — vienu atveju — Ukrainon, Doneco sritin, atsidūrė trys šeimos iš Lietuvos. Nerašoma, iš kurio laiko šios pastarosios ten gyvena.

Tuose laiškuose nieko nerašoma, kodėl tos trys šeimos taip staiga atsidūrė Ukrainoje — ar savo noru persikėlė, ar buvo atvežtos kuriais nors nežinomais motyvais. Giminės jų laukė atvykstant į Vak. Vokietiją, o vieton to jie atsidūrė Ukrainoj. Vienu atveju rašoma, kad — po ilgų savaičių — jau pavykę naujoje gyvenvietėje "užsiregistruoti," matyt, po to seka ir įdarbinimas.

Gyvenimo sąlygos naujoje gyvenvietėje ne kokios, blogesnės negu Lietuvoje. Viena tų trijų šeimų, pvz., Lietuvoje turėjo savą butą, o dabar rašo, kad Ukrainoje turinti tik kambarį, kurį net turinti dalintis su kitais įnamiais. Taigi, kelios šeimos su vaikais viename kambaryje. Dar esą blogai,

kad su tais įnamiais "ne galima susikalbėti," jie kalba "kita kalba," kurią toji šeima iš Lietuvos neappranta. Šlaip jau laiškų turinys labai santūrus, matyt, prisibijoma laiškų cenzūros.

Tais persikėlimais (ar perkėlimais) iš Lietuvos į Ukrainą atskirų šeimų išdraskymas dar tęsiamas. Štai koks vienos šeimos išskirstymas: Tėvai Vakarų Vokietijoje, dukrė su vienu vaiku Ukrainoje, kitas paliko Lietuvoje, trečias sukūrė šeimą visai kitoje vietoje, dukters brolis Rusijoje ir t. t. Nežinia, kada toji šeima susirinks į vieną vietą ir ar iš viso dar kada nors susirinks.

Kaip jau anksčiau pranešta, Lietuvos įstaigų pareigūnai norintius keltis į Vak. Vokietiją (pagal Maskvos-Bonnos susitarimą) visai atkalbinėja nuo tokio persikėlimo. Girdi, jūs čia gimę, augę, lietuviškai geriau kalbate negu vokiškai, sukraštu susigyvenę, žinote ką turite ir galite turėti, jūsų vaikai čia mokyklas lanko, karjeras gali daryti, o kas laukia jūsų Vakaruose, nieko nežinote — pereinamos stovyklos, svetimos neįprastos gyvenimo sąlygos ir pan.

Sunku iš toli spręsti, kiek tie atkalbinėjimai veikia. Tikrumoje, kas dokumentus gauna, dažniausia ir keliasi.

PLB Seimas ir pasaulio lietuvių dienos Toronte

EDVARDAS ŠULAITIS

Pasaulio Lietuvių Dienos ir II-sis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas buvo gražus įnašas į laisvojo pasaulio lietuvių veiklos lobyną organizacine bei kultūrine prasme.

Rugpjūčio 30 - 31 ir rugsėjo 1 d. d. Toronte miestas gyveno įvairių kraštų lietuvių susibūrimo ženkle. 70 seimo delegatų, atstovavusių 11 kraštų Lietuvių Bendruomenės ir apie 200 svečių, daugumoje iš Kanados ir Jungt. Am. Valstybių, stebėjo ir aktyviai dalyvavo seimo posėdžiuose, o apie pora tūkstančių tautiečių buvo susirinkę į įvairius seimo posėdžių vykusius pobuvius, koncertus, spaudos, meno parodas.

Seimo atidarymas

Seimas buvo atidarytas penktadienio rytą Priskėlimo parapijos salėje. Čia pradinį žodį tarė PLB pirm. dr. J. Sungalla, o invocaciją sukalbėjo vienas iš pirmųjų Bendruomenės veikėjų JAV - prel. J. Balkūnas.

I prezidiumą buvo pakviesta 11 valstybių Lietuvių Bendruomenės atstovų ar jų įgaliotų asmenų. Prie ilgo stalo susėdo: G. Procuta (N. Zelandija), kun. J. Petrošius (Prancūzija), F. Snkus (Didž. Britanijos Bendruomenės įgaliotinis, gyv. Toronte), K. Čibiras (Uragvajus), kun. dr. J. Aviža (Vak. Vokietija), dr. P. Lukoševičius (Kanada), J. Jasaitis (JAV), I. Padvalskis (Argentina), prel. V. Balčlūnas (Italija), Z. Domeika (Venezuela), J. Bachunas (Australijos Bendruomenės įgaliotinis, gyven. Sodus, Michigan).

Sekretoriatai sudarė: Šapokaitė, V. Judzentavičiūtė B. Biretienė, rezoliucijų komisija - V. Vaitiekūnas, K. Čibiras, dr. B. Nemickas, kun. P. Garšva, J. Kardelis; nominacijų - V. Volertas, Z. Domeika. Buvo sudarytos mandatų ir revizijos komisijos.

Sveikinimai ir pranešimai

Selmą sveikino nemaža garbės svečių, pareigūnų ar organizacijų. Žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas, Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas, VLIKo pirm. dr. A. Trimakas, LLK pirm. V. Sidzikauskas, prel. J. Balkūnas, KLB Toronto apyl. pirm. dr. J. Matulionytė. Raštu sveikinimų gauta 35, tačiau jie nebuvo skaityti; Pasitenkinta suminti sveikinusiųjų asmenų ar grupių vardus.

Daug laiko užėmė pranešimai, kuriuos daugumoje padarė atskirų kraštų bendruomenių atstovai (prezidiumo nariai). Be jų pranešimus skaitė PLB val-

Taip atrodė kvieslys į Pasaulio Lietuvių Dieną PLB Seimo proga.

Dalis menininkų, koncertavusių Pasaulio LB Seimo dalyviams O'Keefe salėje: iš k. į d.: Stasys Baras, D. Skrinskaitė, Ald. Štampuženė, St. Gailevičius ir L. Šukytė.

J. Kardelis iš Montrealio skaitė pranešimą dėl peticijos Jungtinėms Tautoms. Šis klausimas net ir pačiam pranešėjui nebuvo visiškai suprantamas ir jos išskėlė kai kurių abejojimų (kam ji turėtų būti įteikta? Ar dabartinis momentas tokiai peticijai yra palankus?) Po diskusijų prieta nutarimas, kad peticijos organizavimo darbą reikia pradėti, išsiaiškinus su kitais "veiksniais" ir kitų pavergtųjų tautų vadovybėmis.

Bendruomenė į politikavimą

Kitas šeštadienio pranešėjo referatas, skaitytas J. Matulionio Lietė jautrią temą dėl Bendruomenės Jungtims į politinį darbą. Pranešėjas buvo nuomonės, jog Bendruomenel reikia "politikuoti" ir siūlė priimti dviejų dalių nutarimą šiuo reikalu.

Atsirado daug kalbėtojų (apie 20), kurie pasisakė už ir prieš šį siūlymą. Taip

ganą, kuris koordinuotų atskirų kraštų LB dirbamą darbą, palaikytų glaudžias santykius su Lietuvos pasiuntinybėmis ir konsulatais, bendradarbiautų su Lietuvos laisvinimo veiksniais ir kitų Rusijos pavergtųjų kraštų atitinkamomis organizacijomis.

II.

P. L. B. Seimas, turėdamas galvoje, kad dabartinis nevienodumas Lietuvos laisvinimo organizacijoje ne tik neigiamai atliepia pačiai Lietuvos laisvės kovai, bet ir įneša nederbę ir kliudo tautiniam solidarumui pačioje Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, užgiria PLB Valdybos iniciatyvą vienybės atstatymo reikalu ir paveda jai ir toliau aktyviai rūpintis bendros ir vieningos Lietuvos laisvės vadovybės sudarymu ir spręsti PLB dalyvavimo būdą joje.

V. Adamkavičius apie jaunimą

Šeštadienio popietinėme posėdyje, po diskusijų PLB konstitucijos papildymų ar pakeltimų reikalu buvo eita prie V. Adamkavičiaus paskaitos - "Jaunoji karta ir Lietuvos laisvės išlaikymas".

Čia paskaitininkas kalbėjo gyvai ir jautriai, nors vietomis irgi nelabai realiai, neduodamas konkretnių pavyzdžių, kaip būtų galima prisidėti prie jaunosios kartos laimėjimo Lietuvos tautai. Jo žodis sukėlė ilgokas diskusijas, bet ir jose pasigesta konkrečių pasiūlymų.

Jodmi ir faktais pagrįsta buvo V. Vaitiekūno paskaita apie padėtį Lietuvoje, kurios pradžioje norėta visai neskaityti, o atspausdinus - išsiuntinėti seimo dalyviams ir spaudai.

Pranešėjas, kaip atrodė, uoliai seka Lietuvos spaudą bei gyvenimą, nors kai kurios jo išvados leido priėti nuomonės, jog jis lyg ir patalkauja mūsų susidaruišiai "generalinei linijai". Keista, kad po jo pranešimo neatširodo nė vieno, norėjusio pasisakyti dėl paskaitininko minčių.

Vadovybė į Clevelandą

Nemaža laiko užėmė ir naujosios PLB valdybos rinkimai. Buvo pasiūlyti 2 sąrašai: Toronto ir Clevelando. Toronto sąrašo pagrindu buvo senoji PLB valdyba, o Clevelando -- buv. JAV Liet. Bendruomenės Centro valdybos žmonės.

Balsuojant už vietovę, nežymia balsų dauguma laimėjo Clevelandas, kurio žmonės vėliau buvo renkami į valdybą. Pagal balsų daugumą išrinkti: V. Kamantas, St. Barzdukas, A. Mikulskis, dr. A. Nasvytis, J. Bachunas. Šios sudėties valdyba turi teisę kooptuoti dar 2 žmones.

Tęsiami 3 psl.

dybos pirm. dr. J. Sungalla ir Kultūros Tarybos pirm. dr. J. Puzinas. Pastarojo pranešimas buvo panašus į padarytą Kultūros kongrese Chicagoje.

St. Barzduko referatas

Pirmosios dienos popietinėme posėdyje St. Barzdukas kalbėjo PLB organizacijos reikalu. Referate ir diskusijose pasisakyta, jog būtų daroma žygių, stengiantis į Bendruomenę daugiau tautiečių. Taip pat buvo

diskutuotas Kultūros Tarybos klausimas. Buvo siūloma pakeisti jos vardą (į Kultūros ir švietimo Tarybą) ir kita.

Pirmoji seimo diena buvo užbaigta literatūros ir muzikos vakaru, į kurį atsilankė virš 600 klausytojų. Ši vakarą, rengtą Liet. Rašytojų Draugijos, atliko pianistas A. Kuprevičius iš Clevelando, rašyt. V. Alanas iš Detroito, poetė K. Grigaitytė-Graudienė, poetas K. Bradūnas, rašyt. Alė Rūta-Arblienė.

Lėšų klausimas

Šeštadienio ryte buvo diskutuojamos kai kurios penktadienio pranešimų mintys, o vėliau eita prie naujų referatų.

Vieną iš jų apie lėšų telkimą skaitė J. Jasaitis. Jis pažymėjo, jog Bendruomenė turi du lėšų šaltinius: solidarumo įnašus ir aukas. Po referato sekusiose diskusijose išryškėjo mintis, jog Bendruomenel reikia daugiau lėšų rinkėjų, kurie mokėtų priėti prie tautiečių piniginių panašų į kun. Sugintą iš Chicago.

pat svarstyta, ar politinis darbo imtis įsijungis į VLIKą ar atskirai. Čia prireikė nemaža laiko ir kelių balsavimų, kol buvo priimti tokio turinio nutarimai.

I.

P. L. B. Seimas, turėdamas galvoje, kad kiekvienas laisvasis lietuvis turi tautinę pareigą kovoti dėl Lietuvos laisvės, ir kad atskirų kraštų LB organai šioje kovoje dalyvauja, tik neturi bendro koordinuojančio organo, paveda PLB Valdybai, reikalui esant, sudaryti savo atitinkamą centrinę or-

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Vyt. Beleckas, sav.

Haven Realty

JUOZO ---DRUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUSIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. v.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* Dan Kuraitis, automobilų parduotuvės savininkas, grįžo iš ilgokos kelionės. Jis aplankė Japoniją, Korėją, Formozą, Hongkongą, Ceyloną, Burmą bei kitas valstybes. Praėjusiais metais jis buvo nukeliauęs ir į okup. Lietuvą.

* Scenos Darbuotojų Sąjunga spalio 12-13 d. d. suvaidins Anatolijaus Kairio 3 veiksmų vaidinimą "Popiečio diagnozė."

* Zigmąs Domeika, Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, grįždamas iš PLB seimo Toronte, buvo sustojęs Chicagoje. Venezueloje jis dirba kaip Sears, Roebuck & Co. sandėlio vedėjas.

* Vysk. Vincentas Brizgys išvyko į Romą, kur dalyvaus Bažnyčios suvažiavimo antroje dalyje.

* Prof. Vaclavo Biržiškos "Aleksandryno" III-čias tomas jau yra spausdinamas M. Morkūno spaustuvėje.

* Alvudo įkurtas Vaikų Teatras savo rudens sezono pasirošimus pradeda rugsėjo 8 d. Repeticijos bus kiekvieną sekmadienį nuo 1 val. iki 4 val. Gage Parko salėse. Teatro direktoriumi yra akt. Alfąs Brinka.

* Ped. Lituanistikos Institutas mokslo metus pradeda rugsėjo 14 d. 9:30 val. ryto Jaunimo Centro patalpose, 5620 So. Claremont Ave. Paskaitas gali klausyti ne tik

nuolatiniai studentai, bet ir svečiai. Taip pat galima studijuoti ir neakivaizdinu būdu.

CICERO LIETUVIUOSE:

* Jonas Švedas skaitys paskaitą - "Tautos šventė išėjimoje" Tautos šventės minėjime, kurį rengia LB Cicero apylinkės valdyba rugsėjo mėn. 14 d. šv. Antano parap. salėje. Taip pat bus meninė dalis, vakariėnė ir šokiai.

* Algirdas Černius nuo šio rudens pradės dėstyti Morton East vid. mokyklą, kurią lanko ir nemaža Cicero lietuvių jaunuolių. Jis iki šiol mokytojavo Francis Parker vid. mokykloje Chicagoje.

* Jonas ir Antanina Valaičiai rugsėjo 4 d. minėjo 45 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Valaitis yra pasižymėjęs veikėjas.

* Sol. Roma Mastienė rugsėjo 7 d. dainavo "Carmen" operoje Carmen rolę. Operą statė amerikiečių Apollo bendrovė.

* Muz. Juozas Kreivėnas Santaros-Šviesos suvažiavime skaitys paskaitą "Lietuvių muzikos problemos." Taip pat paskaitos skaitymo dieną (rugsėjo 4) jis buvo surengęs muzikos kūrinių parodėlę.

* Cicero lietuviai buvo gausiai atstovaujami PLB seime ir Pasaulio Lietuvių Dienose Toronte mieste. Čia dalyvavo dr. P. Kisielius, J. Švedas, E. Sulaitis, A. Bučnys.

Pas Don Varno posto veteranus

* Naujosios posto valdybos įvesdinimo iškilmės - "Justallation" įvyks rugsėjo 21 d. posto namuose 6816 So. Western Ave.

Iškilmes praves teisėjas Alfonse F. Wells. Posto komandanto pareigas perims Anthony Pargauskas, kuris pakels Charles Petrilą. Taip pat bus įvesdintos ir posto pagalbinių moterų vieneto valdybos narės. Naująja pirmininke yra išrinkta Marian Zemeske. Po iškilmių bus vaišės ir pasilinksminimas. Yra kviečiami nariai ir svečiai.

* Jau yra renkamas nario mokesčiai už 1964 metus. Dabar mokesčiai yra pakelti vienu doleriu; vietoje 4 dol. reikia mokėti 5 dol.

Mokestį siųsti šiuo adresu: Edward Aleksa, 9322 So. Hamlin Ave., Chicago 42, Ill.

* Posto Board of Directors susirinkimas bus rugsėjo 25 d., o sekantis bendras posto narių susirinkimas - spalio 4 d. Jie įvyks posto namuose, 6816 So. Western Ave.

* Posto patalpose šiuo metu yra įsikūrusi Amerikos Lietuvių Tarybos Centrinė raštinė, kuri anksčiau buvo Naujienų dienraščio name.

* "Turkey Hop" vardu vadinasi pramoga, kuri yra rengiama lapkričio 23 d. Bus vaišės, šokiai bei kiti malonumai.

Pasaulio LB Seime Toronte buvo proga susitikti senai matytus bičiulius. Nuotraukoje: S. Narkėliūnaitė su Irena Kairiene ir smuikininku Iz. Vasyliūnu, kuris su savo sūnumi koncertavo. Tautiniais drabužiais kairėje Mažosios Lietuvos veikėjo Jankaus dukrą Elzė Jankutė.

S. Amerikoje. Čia buvo spaudos leidinių iš įvairių kraštų. Taip pat nemaža buvo ir iš neprik. Lietuvos. Pažymėtinas buvo ir sporto skyrius su savo leidiniais, ko nematydavome mūsų ankstesnėse parodose.

KELIOS PASTABOS

Šis seimas su savo įvairia programa vertintinas teigiamai, nes subūrė nemažą tautiečių į būrį, davė jiems progą tarpusavyje pabendrauti, išgirsti meninių pajėgų ir apsvaistyti lietuviškas problemas.

Kyla klausimas -- kas vykdys seimo nutarimus ir ar tie nutarimai yra gerai išstudijuoti bei pritaikyti šių dienų reikalavimams?

Šiame punkte čia užslenka debesėliai, kurie kažkaip pridėmė seimo reikšmę. Jau daug turėjome panašių suėjimų - seimų, kongresų ir kitais vardais paženklinytų įvykių, bet jie visi daugumoje nueidavo istorijon kaip mažai konkrečios naudos atnešę subuvimai.

Nors šis įvykis vadinosi Pasaulio Lietuvių Seimu, bet jame pirmuoju smuiku grojo S. Amerikos bendruomenininkai, čia sudarę žymią daugumą.

Vienas kitas iš kitur atvykęs turėjo paklusti JAV ar Kanados žmonėms, kurie, norėdami praveisti savo mintis, sudarė stiprų bloką.

Taip pat buvo nemaža delegatų, kurie atstovavo kitų valstybių Bendruomenes, nors jie jau ilgą laiką gyvena JAV ar Kanadoje. Jiem dabartinės anų valstybių lietuvių problemos, be abejojimo, negalėjo būti gerai suvokiamos.

Seime aiškiai jautėsi grupiniai susiblokavimai ir čia nebūtina toną davė skaiti-

mi gausiausias, bet tos grupelės, kurios per Bendruomenę nori vykdyti savo partinius užsimojimus.

Matėsi atsitikimų, kada ty grupių žmonės asmeniškai pokalbiuose norėdavo palenkti neapsprendusius delegatus įvairiais pažadais ir panašiai.

Gerokai neapgalvota buvo sekmadienio programa O'Keefe Centro salėje, kuri gal tiko lokalinio pobūdžio suėjimui, bet joki būdu ne Pasaulio Lietuvių dieoms. Šio neeilinio įvykio metu kanadiečiams savo rinkiminę propagandą vargu buvo leistina.

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti.

GINTARAS

Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave, Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Pasaulio lietuvių dienos...

Aukšta iš 2 psl.

Posėdžio pabaigoje buvo priimta 18 rezoliucijų įvairiais klausimais.

Šeštadienio programa buvo baigta pobūviu - šokiais Club Kingsway salėje, kur dalyvavo per 1,000 tautiečių. Posėdžiams ilgokai užsitęsusi, seimo dalyviai čia galėjo atvykti tik pabaigon, nes Kanados įstatymai šeštadienį vakarais teleidžia linksmitis tik iki 12 val. nakties.

Pamaldos ir dailės paroda

Seimo dalyviai, svečiai bei Toronto visuomenė gausiai atsilankė į Toronto katalikų katedrą, kurioje, spėjama, buvo apie 2,000 lietuvių.

Čia mišias laikė vysk. V. Brizgys. Pamokslą pasakė

prel. V. Balčiūnas iš Italijos. Be to, kalbėjo Toronto arkivyskupas Pocock ir prel. J. Balkūnas. Pamaldų metu buvo giedamos lietuviškos giesmės, o pabaigoje galingai nuskambėjo Tautos Himnas.

Evangelikams pamaldos buvo atlaikytos Išganytojo bažnyčioje. Čia, dalyvaujant tik apie 50 žmonių grupei, pamaldas vedė ir pamokslą pasakė kun. Žilinskas.

Po pamaldų žmonės skubėjo į naują O'Keefe Centro salę, kur buvo atidaryta virš 20 dailininkų dailės paroda, apjungianti įvairių kontinentų lietuvių dailininkus. Parodą atidarė Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas. Ji tęsis 6 savaites.

Akademija ir koncertas

Tame pačiame pastate sekė iškilminga akademija,

kurios metu prof. Sužiedėlis iš Brooklyno skaitys paskaitą, o Toronte bei Kanados ir provincijų vadovybės žmonės bėrė sveikinimus lietuviams.

Kanadiečiai žymūnai čia rado gerą progą vienas kitą pagirti, nes, kaip paaiškėjo, jiems buvo reikalinga propaganda artėjantiems rinkimams. Jelgu jų bei jų kalbų būtų buvę per pusę mažiau, akademijos klausytojai nebūtų jautę nuovargio bei nervų dirginimo. Į kanadiečius nusižiūrėjęs, angliškai į savo tautiečius čia prabilo ir Lietuvos atstovas J. Kajeckas.

Naujosios PLB valdybos vardu žodį tarė St. Barzdukas.

Kalbų nuvarginta publika, kurios buvo virš 2,000, buvo maloniai nuteikta meninės programos dalyvių.

Bet ir čia programa buvo ištempta, ypatingai turint galvoje smuikininko Iz. Vasyliūno atliktų kūrinių ilgumą. Solistai St. Baras, V. Verikaitis, A. Stempuzienė, L. Šukytė susilaukė šilto pritarimo publikoje, nors visiems gal būtų užtekę tik vieno išėjimo.

Jungtinis Toronte "Varno" ir Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, vedamas muz. St. Gallevičiaus, atlikęs St. Šimkaus kantatą "Atsisveikinimą su Tėvyne", gražiai vainikavo koncertinę dalį.

Sekmadienio vakare vėl buvo susirinkta į Prisiėlimo salę užbaigiamam pobūviui, kur buvo pasivaikšinta ir išklaudyta įvairių kraštų atstovų kalbų.

Šiuo programos punktu ir buvo baigta PLB seimo ir Pasaulio lietuvių dienų programa.

Spaudos paroda

Seimo metu vyko ir spaudos paroda, kurią suorganizavo torontietis Aug. Kuolas. Nemaža eksponatų atvežė chicagietis J. Valdeyls, o dalį paskolino Pr. Alšėnas.

Ši paroda buvo viena iš pilniausių, bet kada matytų

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakariėnė Jaukus baras
Salė susirinkimams vestavėms ir pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai
VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Valerie Tyšliava and Juozas N. Tyšliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyšliava, Editor: Salomeja Narkelūnaitė. Senior Editor: Vytautas Sirvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

Gal ir mes, kaip kur, sekame nesekamą? Pavyzdžiui, išleisime 30,000 dolerių tautinių dainų ir šokių festivaliui Pasaulinės parodos metu New Yorke. Festivalis, kaip šokių šventė Chicagoje, istorijon nueis kaip Algirdo "Visa Rusė turi priklausyti Lietuvai." Amžinesniau pabus Biržiškos Aleksandrynas, kaip būva Baranauko Anykščių Šilelis ar Donelaičio Metai. Aišku, šokiams tūkstančiai atsiras (Jasaitis, Amerikos lietuvių vardu Bendruomenės seimui pareiškė: Lietuviuose pinigų yra), bet Puzino vedamai Kultūros Tarybai nubirs tik doleriukų. A. Kuolas rūpestingai paruošė seimui mūsų spaudos parodą: "Darbo įdėta daug, bet lankytojų buvo mažoka," sprendžia Tėv. Žib. bendradarbis.

Iš kitų kraštų atstovų pranešimų paaiški neblogas lietuvių ateivių visur įsigyvenimas: kaip Australijoje — visi jau turi namus, automobilius, televizijas ir panašiai. Al Gimanto žodžiais: atrodo, absoliutė dauguma jau negrižtų Lietuvon, nes seka Katiliškio knyga "Išėjusiems negrižti." Jei kas ir nori iš gyvenamų kraštų kur keltis, tai Amerikon. Todėl ir Bendruomenės viršūnė, 38 balsais prieš 26, nuspręsta iš Kanados atitepti į Ameriką (Clevelandą).

Ged. Galva Tėviškės Žiburiuose jau "vienybiskai" pasakoja: Mūsų posūkiu nebūtų pakeitę istorijos raidos: rusai ir vokiečiai nepirmusyk dalosi Lietuvos žeme. Molotovas Vincui Krėvei 1940 m. pareiškė: "Carai Pabaltijy siekė įsigalėti ne dėl asmeninės garbės, bet rusų tautos ir Rusijos tikslui." Bergždzia viltis yra manyti: vakariečių galybė praskins tautai kelią į laisvę. Lietuvos laisvė tebus atkurta tautos ryžtu ir aukomis.

Brooklyn, N. Y., diecezijoje 5 lietuviai kunigai minėjo 25 metų sukaktuves. Jų tarpe vyskupijos mielaširdystės darbų vedėjas kun. Masaitis. The Tablet įdėjo jų paveikslus ir trumpas biografijėles. Kun. K. Paulioniui mirus, rašė dusyk ir išspausdino prelato Balkūno pamokslą. Mūsų Darbininke visa tai praleista tylomis. Gal redaktorius neturi laiko, nes rašo apie caro Ivano Baisiojo piršlybas?

Smagu, kad ir 10-toji Studijų Savaitė Vokietijoje svarstė Vienybės pakeltą reikalą, ilgų distancijų tarpiniu persvarstyti laisvės kovos būdus bei priemones. Po dr. K. Čeginskio apžvalgos, sakoma, diskusijomis svarstyta kaip toliau tęsti laisvės kovą, naujose ir pakitusiose sąlygose. Svarstyta kaip suglaudinti lietuvių eiles ir kaip koegzistencijos metu rasti tinkamų veiklos būdų bei glaudesnių semimo-jaunimo santykių išsivijoje. Kai Vienybė dalyką išskėlė, ją, prof. Kolu-pailos žodžiais, "iš pakampių" daug kas triukšmingai puolė. Smagu, kad Lietuvių Fronto Bičiuliai savo Savaitėje pasirodė sąmoningesni negu mūsų triukšmingieji.

Ruduo. Netrukus ims kristi lapai. Tegul taip krinta į mūsų laikraščių administracijas gausūs suplaukiančių prenumeratų lapai!

Girnakalis :

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

VIS DAUGIAU BALSŲ...

Vienybės pozicija, kuri remiasi teigimu, kad išsivijos visuomeninis gyvenimas jau nuvairuotas į akligatvį ir reikia ieškoti naujų pagrindų, ir šen ir ten randa noroms ar nenoroms išreiškiamo pritarimo. Vienybė kol kas naujos užbaigtos programos nedavė, tenkinasi ieškojimu. Daug kas nustebo neįprastais atsiliepimais apie tautos gyvenimą Lietuvoje ir reikalą su Lietuva ieškoti ryšių.

Gerai vedamas katalikų savaitraštis Tėviškės Žiburiai (leidžiamas Kanadoje ir bent už Draugą ir Darbininką žymiai rimtesnis) pradėjo spausdinti dėmesio vertą Gedimino Galvos straipsnių seriją (pradžios tema: "Lietuvos pavergimas ir prisikėlimas").

G. Galva labai taikliai, atrodo, labai ilgas kalbas pradeda pristatymu tų, kurie "skatina prisitaikymu pakelėse susirasti tėvynę." Sako, "šis posūkis yra klaidus ne tik tautiniu, bet ir religiniu doriniu požiūriu." Tikrai, šis posūkis yra klaidus. Mūsų tautiniam gyvenime dar daugiau klaidų reiškiniu galėtume laikyti patriotingumu persisunkusių žmonių ir spaudos abejingumą ir net tų naujos tėvynės ieškotojų nepastebėjimą.

"Svetimieji gali mums pagelbėti, kai nesvyruodami siekiame padėti pavergtai lietuvių tautai. Jie gali padėti, bet ne nurodyti mūsų sieloms kelią," sako G. Galva. "Jei mūsų pavergtos tautos laisvinimas susietas tik su slenkščiu dildymu svetimųjų ministrų prieškambariuose, galime tarti, kad mes esame paklydę." Kas imtųsi griauti teigtinį: "Mes neturėtume pamiršti, kad svetimosios pakelėse išsklaidyti, visuotinal nesusiorganizuotą pamažu imsime silpti, nusišlysiame nuo esminių tikslų ir išnyksime tepalikę išorinius ženklus, kuriuos nutrins svetimieji."

Tokie žodžiai lyg ir disonansu skamba šiuo metu, kai "tautos vienybė" akcentuojama PLB seimais ir Šiluvos koplyčiomis. Bet ar šie ir kiti šiemis panašūs tautos atelčiai "nepaprastai reikšmingi" darbai iš tiesų ar jie nėra mirties pranašysčių teisingumo konkretūs įrodymai?

Tiesa, Šiluvos koplyčios reikalu diskutuoti nėra prasmės. Vysk. V. Brizgys sako, kad "ginčytis su šalia stovinčiais yra per trumpas mūsų gyvenimas" (Draugas IX,9). Mat, ginčiuose yra reikalingi argumentai, labai praverčia neįveikiami argumentai. Apie neįveikiamus argumentus savo žodį tarė dail. A. Varnas satyrų albume "Ant politikos lakty": kai pritruko argumentų ir reikėjo baluoti, tai kun. A. Mallausko "neįveikiami argumentai" buvo jo suorganizuotas prastų moterėlių būrys...

Taigi, turint pakankamai "neįveikiamų argumentų," nėra jokio reikalo leisti į diskusijas su "šalia stovinčiais." Tokių tvirtų vadų buvimas tautai kartais gali būti ir labai reikšmingas. Bet paminklinių statybų reikalu būtų labai miela išgirsti ir logiškai pagrįstų paaiškinimų.

Katalikišku požiūriu, Šiluvos koplyčios Washingtono reikalas ir mums aiškus, suprantamas. Iš tautinės pusės visų pirma reikia įžiūrėti statytojų apsukrumo. Juk savo laiku nei į galvą neatėjo Priskėlimo bažnyčią Kaune įrengti koplyčiomis, Neskaičiui, kad ten buvo galima kviesti su tautine propaganda kokius prancūzus ar italus, bet jau koplyčios bent kokiu žemaičių, aukštaičių ar dzūkų tai tikrai galėjo būti.

Svetimose kraštuose kuklios apimties paminklų lietuvių jau bandė statyti. Čia ryškiai pavyzdžiu galėtų būti kryžius Augsburgėje, Vokietijoje. Laiko ir vietos atžvilgiu lokalinis statinys Augsburgėje buvo labai reikšmingas. Dabar jau tik galia, kad Augsburgės kryžius ne tik šimto, bet ir dvidešimties metų dar neturi, o jau tenka suabejoti: ar dar jis ten tebestovi?

Ne taip senais laikais gerai garsintis mokytojas prancūzai, pastatydamas New Yorke Laisvės stovylą. Čia buvo visais atžvilgiais nusisekęs reikalas, didelės ir užtarnautos garbės teikiąs ir prancūzams ir amerikiečiams. Bet tai išimtis. Lenkų Tadeušo Kosciuškos ar lietuvių Dariaus-Girėno paminklai šen ir ten puošia amerikiečių gyvenvietes. Kokios reikšmės jie turi lenkų ir lietuvių tautiniam išsilakymui? Ar Washingtono koplyčių reikšmė bus didesnė?

Kalbant apie paminklus, iš galvos neišeina Horacijaus posmai:

Sau paminklą stačiau ažu vario tvirčiau,
Už Aigipto bones kur kilniau ir aukščiau:
Jo nei lietūs graužys, nei pasipūtęs šiaurys,
Neįlgi metų, amžių begalinė eilė
Neįstengs suardyt, nežinioj nuskandyt..."
(M. Biržiškos vert.)

Grįžtant prie Šiluvos koplyčios, tenka pastebėti, kad dabar yra galimybė klausiti:

— Ar yra verta tai daryti?
Kada nors ateity, gal mes ir nesulauksim,
reikia manyti, bus klausama:
— Ar buvo verta tai daryti?

Į šį klausimą dabarties atsakymas nėra toks įspūdingas, įspūdingesnis bus ateities atsakymas. Palinkėkime, kad tas ateities atsakymas būtų kuo teigiamiausias.

Tęsiama 5 psl.

Ar tai testamentinė St. Šalkausko filosofijos pataisa?

Prof. Z. Ivinskio Lietuvoje paliktą politinį dienoraštį dalimis komunistai spausdina savo spaudoje.

1962 m. Mokslo ir Gyvenimo žurnalo 12 nr. 35 psl. Z. Ivinskis rašo: "Užvakar universitete susitikau su prof. St. Šalkausku, kuris jau nuo VII.16 neberektorius. Jis labai naujoviškai, tiesiog paradoksaliai dėstė savo mintis. Jis pareiškė gyvenęs savo širdyje tam tikrą pavasarį, nes tai, kas atėjo, esanti tikslinga Apvaizdos siūsta bausmė sibiristikiems kunigams bei klebonams ir ištvirkaujančioms ir nieko neveikiančioms ponutėms. Apskritai, komunistas atneša užtarnautą atpildą... O katalikų bel pereiti per ugnį naudinga. Mūsų Bažnyčia be reikalo laikosi komunistinės santvarkos, kaip ji savo laiku laikėsi nusitvėrusi feodalizmo."

Reikia manyti, kad ateitininkas Z. Ivinskis neiškreipė ateitininkų ideologo St. Šalkausko minčių ir tiksliai užrašė, ką buvo girdėjęs, o jei taip, tad ar toks St. Šalkausko pareiškimas nebus esminė, testamentiš-

ka pataisa jo filosofijai, ypač politinei?

St. Barzdukas, pamaldžiai rankas sudėjęs, nekartą Drauge deklaravo, kad jis, kaip PLB veikėjas, vadovaujantis St. Šalkausko pilnutinės demokratijos principu ir reikalaujantis, kad PLB priklausytų lemiamas balsas Lietuvos vadavimo veikloje, o ne VLIKui ar ALTu. Iš minėto Šalkausko pareiškimo neatrodo, kad jis būtų buvęs šimtaprocentinis demokratas, nes jam kompartijos diktatūra sukėlė tam tikrą pavasarį širdyje (o Vienybės redaktoriai niekad tokio sentimentu neturėjo ir neturi), kad komunistas tai tikslinga Apvaizdos siūsta bausmė sibiristikiems kunigams bei klebonams ir nieko neveikiančioms ponutėms, kad komunistas atnešas užtarnautą atpildą.

Jei komunistas "atneša užtarnautą atpildą," jei jis yra Apvaizdos siūstas, tai klausimas, ar J. Pr. Zvilgutis Chicagos Drauge ateitininkai elgiasi, be pertraukos banališkai plūsdamas tikruosius ir tariamuosius komunistus bei jų sim-

patikus "koegzistentus."

Jei komunistas yra "Apvaizdos siūstas," tad jis tėra laikinis istorijos proceso faktorius. Politinės ir socialinės doktrinos nėra nei gamtos dėsniai (nors marksizmas į tai pretenduoja), nei moraliniai Dievo įsakymai.

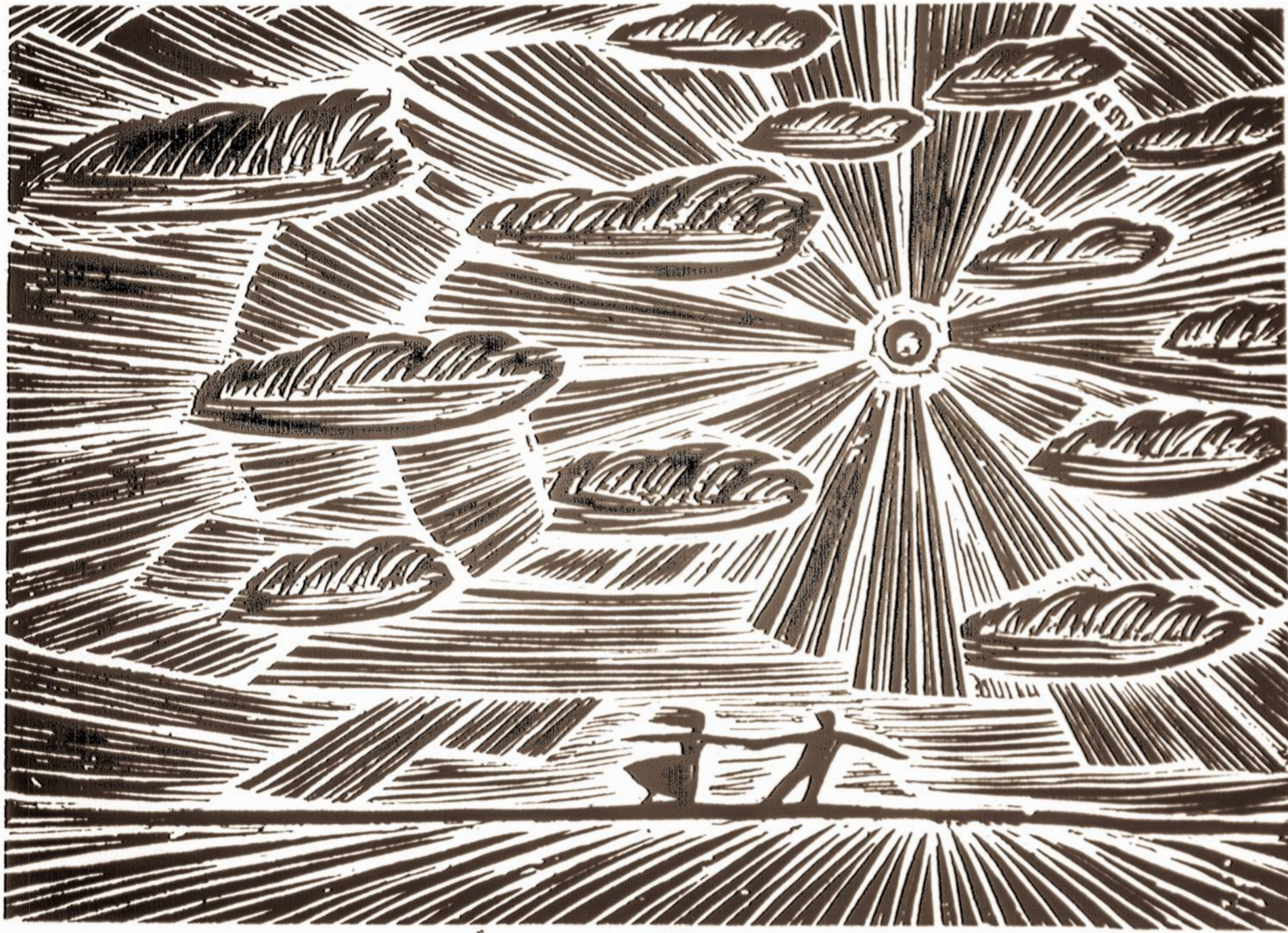
Socialinės teorijos keičiasi, eina su gyvenimu, nors kartais toks keitimasis eina labai flegmatiška ir būna netikslinga bausmė visai nekaltiems žmonėms.

Jei komunistas nėra nekintamas ir nemirtingas, tad nėra nei moralu, nei prasminga nuolat nekomunistus piūdyti prieš komunistus. Piūdytas palaiko moralinį tautos skilimą ir Lietuvos išlaisvinimo atveju reikštųsi fratricidiniu (broližudišku) karu, genocidu iš dešinės, tiksliau pasakius, tautos išsižudymu.

Logiškai galvojant, ar nereikėtų St. Šalkauską padaryti "koegzistentų" globėju, nes koegzistencija reiškia nesizudymą, gyvenimą vienas greta kito.

J. G. KL.

Lietuvio paroda Tiflise

GIBAVIČIAUS "RYTMETIS"

Millijoninio tiražo "Saturday Review" žurnalo meno kritikė K. Kuh rugpiūčio 24-tos laidoje paminėjo dailininko R. Gibavičiaus raižinį "Rytmetį," kaip vieną iš nedaugelio jos matytų Rusijoje, kuris išreiškia idėją, o ne daiktą.

Kritikė Gibavičiaus raižinį mačiusi praeitą pavasarį Lietuvos grafikos parodoje Tiflise, Georgijoje. Raižinys esąs skirtas vaikų knygelei iliustruoti ir

vaizduoja mažas vyro ir moters figūras apačioje, kurios pripildytos džiaugsmo skrieja, susikabinę rankom, per pasaulį, saulutei šviečiant ir debesėliams slenkant.

Kritikė sako, kad paprastai "socialistinio realizmo" kūriniuose žmogus dominuoja gamta, bet šiame raižinyje esą priešingai. Jame vaizduojami ne "laimingi" kolūkio darbininkai,

bet jauna pora besidžiaugianti gamta.

Paroda buvusi atidaryta su didžiausia pompa: kalbomis televizijos transliacija ir dideliu lankytojų skaičiumi.

Gibavičius prieš keletą metų baigė "Vilniaus dailės institutą."

V. ZALATORIUS

Spaudos skiltyse

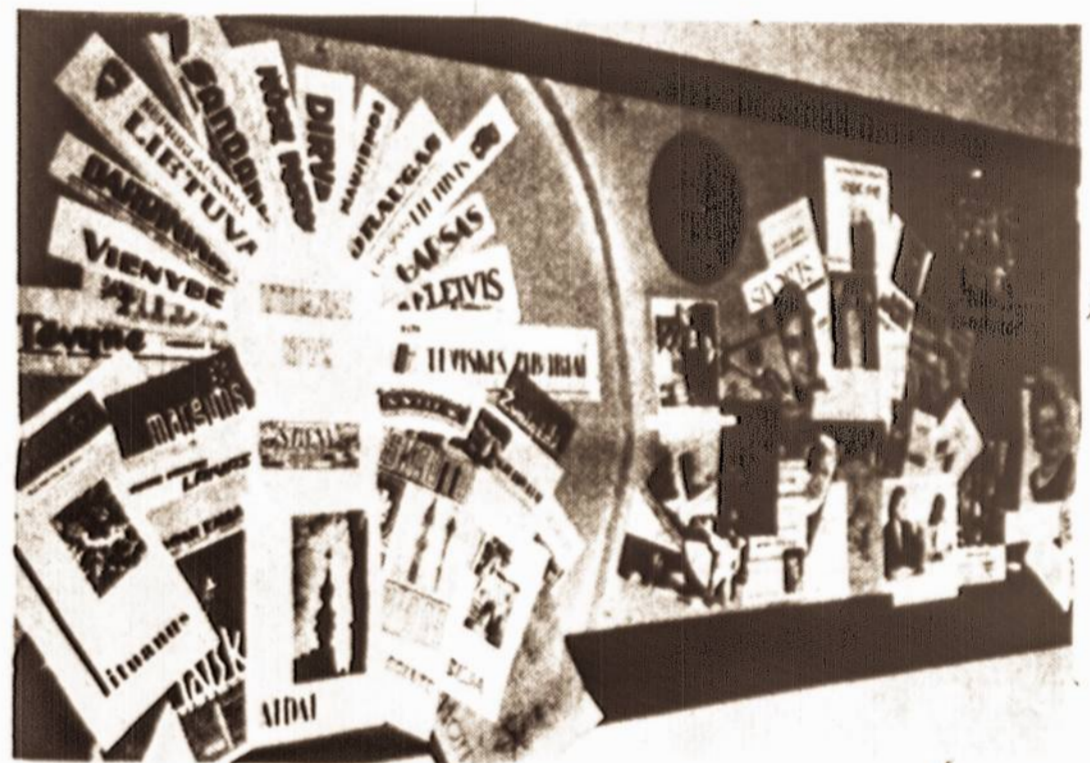
Nei dabartis, nei ateitis, kol kas, nėra mūsų valioje, bet rezistencija vyksta pavieniai ir organizuotai... Kur esame ir kur einame? Ar mes tautos atsparos dalininkai, ar pabėgėliai? ... Yra daug nukariautų tautų, kurios išliko, net kalbą praradusios... Visas priemones bei atsparos būdus aptarti, ne vieno žmogaus darbas, bet reikėtų atsiskyti čia melo tuštybės, ar demagogijos... Veik visada atsparos pobūdį nulemia priešas. Atspara visada vyksta tautos ribose... Reikėtų sudaryti strategijas ir taktikos planus, bet tai nelengva kai atspara įeina į suakmenėjimo akligatvį... Man rodos, dažnai atspara linksniuojame, bet niekad jos rimtai nesvarstome...

Is J. Aisčio

"Milford Street Flegijos"

O kas tu esi, Tėvyne, jei ne mes? Jei ne mūsų rankos, jei ne mūsų širdys? Kas gi mes esame, Tėvyne, jei ne tu? Ar mes ne tavo amžiu sekundės ir minutės? Ar mes ne upė, kurios kiekvienas lašas — Tavo mintys?

Is Ameriką lankiusi poeto J. Marcinkevičiaus eilerasio

Amerikos Balsas lietuviškasis skyrius savo 12 metų sukakties proga "Voice of America" patalpose Washingtono paruošė šią idomią vitriną, kurioje atžymėta šaltiniai, ruošiant radijo programas į Lietuvą. Dešinėje matoma įvairių koncertų ir kultūrinių pramogų plakatai iš Amerikos lietuvių, veiklos, kuriuos Balsas lietuviškasis skyrius perdavė Lietuvon. Kairėje — spaudos skyrius. Tai laikraščiai ir periodika, kurių žinionis apie Amerikos lietuvius ir jų veikla naudojami Balsas savo programoms ruošiant. Visiems "Amerikos Balsas" skyriams buvo atkreiptas dėmesys aplankyti tokią idomią ir nepaprastą lietuvių veiklos apžvalgą.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 p-l.

ARCHYVA!

NAUJA KNYGA

Kultūrinių ryšių su Lietuva klausimas reakcinių tarpe paprastai painiojamas su bendradarbiavimu su komunizmu ir susilaukė gausios diskusijų ir rezoliucijų literatūros. Būna žmonių suėjimai, daug kalba ir rašo rezoliucijas. Rezoliucijomis ryšius pamerkia ir tuo klausimą laiko išsprendę ir pabaigę kalbas. Bet vis taip klojasi, kad tų "pabaigtų" kalbų sriautas nesibaigia.

O gal šiai rezoliucijų literatūrai būtų madingi lietuvių bibliografai ir savo nomenklatūrose paskirtų specialų skaitmenį? Juk ta literatūra kada nors bus įdomi (pvz. partijų istorikams, juokdarius ir t. t.).

ŽODIS IR APIE BIBLIOGRAFUS

Oi ne, tegali būti žodis tik apie bibliografą. Mat, lietuviai tik vieną tokį beturime. Su nežmonišku kruoštumu jis rėdo "Knygų lentyną" — keistą žurnalą, vedantį visų lietuviškų leidinių sąžinės sąskaitą. "Knygų lentyna" ir tuo keista, kad ji ištiesai lietuviška, tik skyrių užvardijimai pasiekia kartais ligi penkių kalbų, o jos skaitytojų didžiūma — plačiai po pasaulį išsiblaškę liuanistika besidomj kitataučiai.

Bibliografijos vertintojai neseniai plačiai spaudoje paskleidė žinių, kad tasai vienintėlis lietuvių bibliografas yra gudų tautybės Aleksandras Ružancovas, kad jis jau sulaukė gražios septyniadesimties metų amžiaus sukakties ir nuolat skundžiasi sveikatos ir jėgų stoka.

A. Ružancovas tuo tarpu jokio paminklo nėra reikalingas. Gal ateity kada nors lietuviai ras reikalo paminklu išreikšti tam žmogui dėkingumą už lietuvių tautai atliktą neįkainojamos vertės darbą. Lietuvių išėivijos bibliografija yra ažu varį tvirtesnis A. Ružancovo paminklas. Tik ... kas bus, kai Ružancovo nebus?

Į šį klausimą atsakymo pastėškokime PLB ir LB nutarimuose. Kas bus?

Surasto ar nesurasto atsakymo reikalau geriausia būtų tuo tarpu parašyti prof. Puzino vadovaujami kultūros tarybai.

Turime 432 psl. gražiai įrištą knygą "Panevėžys," išleistą Chicagoje 1963 m. Sudarė redaktorius su trijų asmenų komisija, rašė 24 autoriai ir "šalia jų yra daugybė talkininkų" (prisipažįsta 7 psl.). Daug kas čia prisidėjo medžiaga, patarimais, taisyms, rankraščių peržiūrėjimu. Leidiny daug iliustracijų, tik jos galėjo būti geriau atspausdintos. Tokiuose leidiniuose labai praverčia asmenų, vietovardžių ir dalykų rodyklės. Nuo seno mūsųose įsigalėjusiu blogu papročiu, jokių rodyklių čia nėra.

"Panevėžyje" recenzentai, nežiūrint redaktorių pastangų, suras ne vieną netikslumą ar trūkumą. Būtų jau ir keista, jei būtų kitaip. Bet vis tiek ir be pastabų aišku, kad čia turime rimtą knygą prisiminti gimtajam kraštui. Nesvarbu, iš kurio Lietuvos kampeilio būtam kilęs, "Panevėžys" yra vertas vietos apsišvietusio lietuvių knygų lentynoje.

Knyga kainuoja septynis dolerius. Leidėjai rėmėsi 273 prenumeratorių ir aukotojų. Lietuviškų knygų leidėjai žino, kad tokių knygų nepavyktų didesnio skaičiaus parduoti net ir tokiu atveju, jei būtų atspausdintas didesnis tiražas ir tuo būtų sumažėjusi vieno egz. savikaina, o pardavinėjama būtų net žemiau savikainos.

Apie pelną ir negalvojant, tik su baime žvelgiant į numatomų didoką nuostolių sumą, leidėjai kelia vieno egz. kainą. O kai vienos knygos kaina pasiekia septynis dolerius, tai tada jau aišku, kad jos daug neparduos. Tada pirkėjų kadrus sudaro leidėjų draugai ir pažįstami ir tie, kur su knygos turiniu kokiu nors būdu labai susiūti. Visuomenę atstovauja nedidelis būrelis (paprastai po vieną kitą kiekvienoje kolonijoje) knygos mėgėjų, perkančių kiekvieną pasitaikančią lietuvišką knygą. Didelė knygos kaina yra knygos mėgėjų mokama kontribucija lietuviškajai kultūrai.

Tik labai retais atvejais suklystume tvirtindami, kad mūsų sąlygose knyga reiškia tautinę sąmonę. Visų rūšių visuomenės darbuotojai tepasižiūri į savo knygų lentynas. Ir iš tiesų tai bus viena tema susimąstymui mūsų tautinėse kolektyvuose.

ŠAKNYS SENOSE KALBOSE

Žinomas kalbininkas Mario Pei Bostono Monitor laikraščiai rašo:

Aną dieną viena jūsų skaitytoja pareiškė, kad rusų kalba neturinti šaknų senose graikų-lotyčių kalbose. Tas nevisai tiesa, nes ir jos "spokoinei noči" posakis turi žodį, kurio šaknis bendra slavams, lotynams, graikams, germanams (ir lietuviams). Senovės anglosaksų neah, amerikiečių anglų night, lotynų nox ir noctis (iš čia anglų nocturnal), graikų nykt, slavų noč (lietuvių naktis) — visi vienos senos bendros šaknies; nokt.

Rusų dom yra lotynų domus, anglų domicile (gyvenvietė). Rusų vidiet yra lotynų videre, anglų video ir visible, germanų wissen (iš čia anglų wit-sąmojus), sanskrito šventos knygos vadinamos Vedas (lietuvių veldas, veizėti).

Rusų sesra yra lotynų soror, anglų sister (lietuvių sesuo); rusų matj yra lotynų mater, anglų maternal, amerikiečių mother

lietuvių motina, motė). Rusų ogon yra lotynų ignis (lietuvių ugnis), o rusų nebo yra lotynų nebula (anglų nebula; žvaigždynas). Net rusų žnat (žinoti) yra lotynų-graikų gnosco (iš čia anglų ignorant, mūsų ignorantas, anglų know, vokiečių kennen).

Kalbininkas bendrų šaknų rastų daugelyje žodžių. Rusų boroda (barzda) bendrauja su lotynų barba (anglų barber ir beard). Rusų jazyk (liežuvis) giminė lotynų lingua, anglų tongue; krasnyj (gražus, raudonas) galima sugijinti su lotynų carbon; jiest (lietuvių ešti), su anglų eat; serdce (širdis) su cordial, cardiac ir heart; polny (pilnas) su anglų plenty ir full; solnce (saulė) su solar.

Indo-europiečių kalbų šeima plati ir turi daug narių. Jei vokiečių, olandų ir skandinavų kalbos anglų kalbai seserys, o lotynų ir Prancuzų-ispaujų-portugalų seserų vaikai, tai rusų ir slavų galima skaityti šių visų seserų vaikų vaikais.

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAI

Prie BALSO namo durų iš k. į d.: redaktorius Kastantinas Norkus, Vienybės redaktorė Salomėja Narkėliūnaitė, red. Ona Ožinskienė, administracijos tarybos Stasys Lipinskas ir leidėjas Pranas Ožinskas.

BALSO patalpose galima įsigyti lietuviškų knygų ir periodikos. Ona Ožinskienė peržiūri ką tik oro paštu iš New Yorko atėjusią Vienybę.

Dalis publikos, dalyvavusios BALSO...

IR JO 35 M...

NUOTRAUKOS SALOMĖJOS

Jau 35 metai, kai Argentinos Lietuvių Balsas byloja į savąjį skaitytojų, apjungdamas į vieną šeimą emigracijos ir lietuvių mo bangų į tą kraštą nublokštus lietuvius su jų vaikais, jaunuimais ir augančiais po svetimu dangumi.

Tasai patriotinis liberalinių pažiūrų laikraštis, seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje, šiemet rugpjūčio 17 ir 24 dienomis atšventė savo sukaktį, į ją pasikviesdamas ir seniausio pasaulio lietuvių laikraščio Vienybės atstovų redaktorių Salomėją Narkėliūnaitę.

Sukaktis ne tik dar glaudžiau subūrė ligšiolinius BALSO bendradarbius, skaitytojus ir rėmėjus, bet ir pabrėžė lietuviško spausdinto žodžio reikšmę.

Spausdintas lietuviškas žodis, pilnas meilės savo tėvynei, savajai kultūrai ir gimtajai kalbai, kupinas informacijų apie savųjų ir kaimynų gyvenimą, visada buvo ir pasiliks pačią brangiausią vertybę tiems, kurie, lietuviškai užgimę, ją nori ir pašilinti.

Argentinos Lietuvių Balsas siejosi ir savo senosios tėvyne Lietuvos likimu ir jungiasi su tais, kurie dirba Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės reikalui.

Šiuose puslapiuose suglausta pateikiama veidai ir vaizdai iš BALSO gyvenimo ir jo sukakties minėjimo. Vienybė džiaugiasi, kad jos atstovai buvo sudaryta tokia maloni progą toje reikšmingoje šventėje dalyvauti ir perduoti jos leidėjų, redaktorių ir skaitytojų sveikinimus ir linkėjimus.

Kaip ir kiekvieno lietuviško laikraščio už tėvynės ribų BALSO keliai nebuvo ir nėra gėlėmis nukloti. Jo leidėjai redaktoriai savo pasiaukojimu ir savo tautiečių talka išlaikė jį lietuviškame poste. Kad taip sėkmingai jį laikytų dar ilgus metus!

Visuomenės veikėjų rūpesčiu, BALSO redaktoriui ir leidėjui d.: Ant. Misiūnas, red. K. Norkus, leid. Pr. Ožinskas, Vy...

VIENYBĖ, 1963 m. rugsėjo 13 d.

1963 m. sukakties minėjime Lietuvių Centre rugpjūčio 17 d.

M. SUKAKTIS

NARKĖLIŪNAITĖS IR ANTANO KIRSTUKO

BALSO redaktorius Kastantas Norkus prie savo darbo stalo.

Prie sukaktuvinio torto: BALSO leidėjai Ona ir Pranas Ožinskai.

...sveikintamam...
...Balčiūnas.

Dalis šių vaizdų ir dar daug daugiau bus galima pamatyti filme, kurį Salomėja Narkėliūnaitė susuko Argentinos Lietuvių Balso sukakties minėjime bei aplankiusi ir susipažinusi su gyvenimu ir veikla daugelio pavienių Argentinos lietuvių bei jų kultūrinių vienetų. Filmas bus rodomas šį šeštadienį Vienybės sodyboje. Filmas spalvotas ir techniškai gerai pavykęs.

DEŠINĖJE, Red. K. Norkus kalba sukaktuviniame minėjime. Iš k. į d.: B. Survila, J. Zavickas, S. Narkėliūnaitė, J. Ziberka, O. Ožinskienė, J. Čikštas.

APAČIOJE: leidėjas Pranas Ožinskis sukaktuvinio pobūvio metu daro pranešimą apie būsimą filmų rodymą toje pat salėje.

Mano apsilankymas Lietuvoje

LIETUVIŲ AISTROS

Ji Stasiulionio pastabas apie vokiečių žiaurumus, jiems traukiantis iš Lietuvos, nieko neatsakiau, nes jau buvo vidurnaktis, o su juo įsileisti į diskusijas tokiu vėlyvu laiku nebeuorėjau. Pagaliau nebuvo prasmės priminti jam į Sibirą ištremtuosius nekaltus lietuvius, nes iš anksto žinojau, kad į tai atsakys: -- "Iš Sibiro yra daug sugrižusių ir daug tebegrižtančių, bet iš Kauno IX forto -- niekas nebegrižta..."

Tokius žodžius jau ne iš vieno girdėjau per pirmąsias dienas Vilniuje. Kai aiškinu, kad Amerikoje nei nacliams, nei jiems talkinusiems anaipol nepritariama, tai vėl klausdavo: "O kodėl Amerikoje globojami "fašistai" nusi-kaltėliai?..."

Beveik dvidešimts metų praėjo nuo II Pas. karo, bet lietuvių aistros prieš savuosius, tiek čia, tiek Amerikoje įsikūrusių tarpe, dar nesušvelnėjo. Viena sena, man artima vilnietė graudžiai verkdamas kartą pasakojo, kad daugiau lietuvių karo metais žuvo nuo savųjų rankos, negu nuo okupantų...

Eidama Gedimino gatvę galvojau apie tai, koks bausis taptų pasaulis, jei amerikiečiai, tiek daug gyvybių paaukoję karą laimėti, dabar visiems tebekeršytų...

"INCIDENTAS" PRIE VIEŠBUČIO

Mano pesimistiškas mintis išblaškė vienas "incidentas" prie Vilniaus viešbučio.

Privažiavo milicijos automobilis ir išvedė apysenę porą -- vyrą ir moterį, kurie per daug įsikaušę, susimušė.

Stasiulionis lyg varžėsi, kad buvau liudininkė tokios nemalonios scenos, bet ji suraminau, kad panašių muštynių atsitinka ir mūsų Amerikos baruose.

Pasirodo, ir čia gyvenimas mažai kuo skiriasi nuo kitų vietovių: žmonės vargsta, dirba, gyvena, džiaugiasi kuo gali, o kiti įsilinksminę peržengia ribas.

Tuo tarpu, kai tą porą vežė į daboklę, aš ramiai nuėjau miegoti, nes kitą dieną ketinavau vykti į Trakus.

SUTINKU POLĘ CICĖNAITĘ

Atsikėliau labai anksti, bet, iki išvykau į Trakus, jau buvo 11 valanda. Apie mano atvykimą į Vilnių jau buvo žinoma gana plačiai, daugiausia iš Amerikoje gyvenančių lietuvių, kurie savo artimiesiems ir draugams apie tai parašė. Daug vilniečių mane lankė tą gruodžio 26 d. rytą.

Jau 8 valanda, bet tamsu kaip naktį. Žiūriu per langą, nes vėl noriu matyti vilniečius skubančius į darbą, į savo tarnybas. Matau žmonių būrį, laukiantį autobuso, kiti dideliais žingsniais ir su portfeliais greitai pėsti žygiuoja. Turbūt šalta, nes ir mano langai apšalę.

Gedimino gatvė vilniečiai skuba į tarnybas

Netrukus vienas Argentinos lietuvis, kuris "Vilniaus" viešbučio restorane dirba kaip patarnautojas, atnešė pusryčių, o kartu su juo atėjo nepažįstama moteris.

-- Aš esu Polė Cicėnaitė, Salomėjos Narkėliūnaitės draugė, -- ji sako prisistatydama.

Ji, pasisveikinusi su manim, pradėjo verkti. Apkabinu ją ir pasibučiuojujame.

-- Sutikdama jus, jaučiu tarytum čia būtų atvykusi pati Salomėja ar kiti mano giminės iš Amerikos... -- ji sako.

Tokie susitikimai mano širdį nuolat raižė, nes jaučiau, kokių ilgestu čia laukiami Amerikos lietuviai, o tuo tarpu kiek daug jų ten Amerikoje, mano gimtajame krašte įsikūrę, jau ir mane apšaukė "pataikaujančia okupantui", nukrypusią "nauja linija", "užsiangužavusia naujiems draugams" ir t. t.

Bet tokie šmeižtai manes čia nejaudino. Tai nelaimingų žmonių šauksmas, tu, kurių širdys jau suakmenėjusios, nes jiems niekad nebus lemta apsilankyti savo gimtajame krašte, pa-vaikščioti Lietuvos žeme...

o

Vos spėjau su Pole Cicėnaite susipažinti, ir vėl kažkas beldžiasi. Jėjo labai aukšta, stambi moteris, apsirengusi puikiais kailiais.

Tai buvo Kazė Sodeikienė, kuri iš kitų jau sužinojo, kad iš pažįstamų Amerikoje atvežiau dovanų.

Sodeikienė, atrodo, nevisai aišku kas aš esu. -- Kada išvykote iš Lietuvos, -- ji manęs klausia.

Labai nustebto sužinojusi, kad esu Amerikoje gimusi lietuvaitė.

Su Sodeiklene neilgai kalbėjomės, nes ji kažkur skubėjo. Perdaviau dovanas ir ji dėkodama išėjo. Tik vėliau, patikrinusi savo užrašus, pamačiau, kad dovanos iš Amerikos, buvo skirtos ne Kazei, bet Antaninai Sodeikienėi.

Kokia nemaloni padėtis! kaip dabar jos prašyti tas dovanas grąžinti, kaip man pasiteisinti prieš kitus. Bet dėl to nebuvo kada rūpintis, nes susilaukiau daugiau svečių, jau ir senų pažįstamų iš vaikystės laikų.

APLANKO V. UŽDAVINYS IR BUDRECKAITĖ-BUROKIENĖ

Tiesiog netikiau savo akim, kai kambaryje atsirado Vincas Uždavyns, kurį atsi-menu iš mažens ir kuris vėliau lankydamasis Amerikoje viešėjo pas mano tėvus Philadelphiaje. Nesitikėjau, kad Uždavyns dar būtų gyvųjų tarpe. Jisai beveik visai nepasikeitęs, tik plaukai visai pražilę.

Paskui Uždavinį atėjo ir kita moteris, kuri pažinojo visą šeimą iš anų laikų. Tai buvusi Budreckaitė, dabar Burokienė, kurios tėvas lenkų okupacijos laikais buvo Vyt. Didž. Gimnazijos direktorius.

Kalboms nebuvo galo, tuo tarpu šoferis gatvėje jau dvi valandas nerimauja, kad nuvežtų į Trakus.

Išsiskiriant visus apdovanojau Vieniye, kurios keletą egz. atsivežiau ir sutarę vėliau susitikti, išsikyrim.

Su senaisiais vilniečiais: kairėje Vincas Uždavyns, stovi - mano tėvų buvusi oji augintinė ir dešinėje - Polė Cicėnaitė.

MOKSO METŲ PRADŽIA - BET NE MŪSŲ SPAUDAI

Rugsėjis. Mokslo metų pradžia. Kiek mūsų jauni-mo vėl varsto Amerikos mokyklų duris? Kiek akademikų? Kokios nuotalkos? Nežinome, nes mūsų spauda tokiais "menkniekliais" (tautine atėtimai čia) nesirūpina. Kiek mokyklų ir kas jas lanko Lietuvoje? Vėl nežinome, nes spauda neieško priemonių pro geležinę uždangą prasiliužti ir nuotalkas patirti (be blusnėjimų). Vilniaus Tiesa skelbia, vien Kauno Politechnikos institutą lanko 12,000 (40-tas visų studentų-kokių) -- nuosimtis). Klaipėdos 26-lose pradinėse pradėjo duris varstyti 17,000. Kas jie? Ko mokosi?

Lietuvą lankė Costa Ricos parlamento delegacija, kuri išvažiudama Vilniaus Tiesai pareiškusi: "Mes matėm patenkintą savo gyvenimu laudj." Amerikos lietuviai labiau patikėtų savo Urniežlams, jei jiems būtų leista su ta laudimi gimtinėse vietovėse žodį sumesti. Kostarikiečiai lietuviškai nemoka: mes mokame!

Chicago miesto teisėjas Jonas Žiuris, Europą atostogų metu lankydamas, išsiprašė vizą į Vilnių. Draugas iš Sandaros išblusnėja jo įspūdžius: Leista viešėti tik 4 dienas (kurių vieną sirgęs), Kaune ir Vilniuje,

Neringos viešbutyje patarnautojas nenorėjęs prablikti lietuviškai, neleista kur nori fotografuoti, viskas brangu, leista automobilu pavažinėti tik 65 km. atstu Vilniaus, bet ne su žmonėmis pakelėmis pasikalbėti, teismal neveikia savaitgalį, todėl bylų sprendimul negalėjęs prisilžiūrėti (tas pats juk ir Amerikoje). Atrodo, vizitas buvęs kiek "sour." Tačiau, "better luck next time!" Jei teisėjas ir išsinešė malonesnių įspūdžių (giminių Lietuvoje, matyti, neturi), Draugo krapštytojas nepastebl.

Estų spauda Švedijoje spėlioja, kad amerikiečių Tejsima 11 psl.

4,000 MYLIŲ APLINK DIDŽIUOSIUS EŽERUS

TĘSINYS

Gal smalsus skaitytojas ir susidomės, kaip jo reporteris, važiuodamas aplink didžiuosius ežerus, pateko į New Yorką, kelius šimtus mylių į pietryčius nuo tų ežerų.

Paprasčiausia -- ten jo teta gyvena Brooklyne.

Ir taip mes bespausdami New Jersey autostrada ir bežiopsodami į dangoraižių siluetus tolumoje pravažiavom tos autostrados tiltą į Jersey miestą, iš kurio per Manhattano salą būtumėm ir į Brooklyną patekę. Važiuojant tokia tankiai apgyventa vieta, judėjimas didelis ir nėr kada žiūrėti į žemėlapi.

Tokiu pat būdu pražliopsojom ir Holland, ir Lincoln tunelius, ir per Hudsono upę pervažiavom tik Washingtono tiltu šiauriniame Manhattene. Reikėjo koki 15 mylių grįžti atgal pačiu judriausiu metu, darbininkams grįžtant iš darbo namo.

Šv. Patriko katedra. - Tai vienas iš retų gotikos paminklų Amerikoje, New Yorke, ant 5-tojos Avenue ir 50-tojos g-vės. kampo. Katedra dar pagarsėjusi savo spontaniškomis madų parodomis kiekvieną Velykų sekmadienį.

TETA DIRBA SIUVYKLOJ

Teta tik ką buvo grįžusi iš siuvyklos. Apsidžiaugė, nes nuo 1958 m. nebuvo mačiusi.

Papratę važinėti, nenorėjom namuose sėdėti ir prikabinom tetą sekančią dieną važiuoti apžiūrėti jos vasarnamio maždaug 50 mylių į šiaurės vakarus nuo New Yorko prie Grinvudo ežero. Pakeliui vėl reikėjo važiuoti per Manhattana, ir čia vėl galėjom pasidairyti į garsiuosius dangoraižius; aukščiausią pasaulį Imperinės valstybės pastatą, Kraisleio automobilų firmos rūmus, McGraw ir Hill leidyklą ir daugelį kitų. Pravažiavom ir pro šv. Patriko katedrą, kuri tiek pat garsi savo gotiška architektūra kaip ir spontaniškomis moterų "madų parodomis" kiekvieną Velykų sekmadienį.

New Yorko rajonas ištikrųjų pasibaigia tik už Petersono miesto, kuris yra 20 mylių į šiaurės vakarus nuo New Yorko centro bet priklauso New Jersey. Iki Petersono aplink fabrikai, miesteliai, gatvės ir judėjimas.

Toliau važiuojant, prasideda uolos, kalvos, o vėliau ir gana aukštai kalnai, tankiai apžėlę lapuočiais. Dar kokią valandą ir privažiuo-

jam Grinvudo ežerą, kurio viena pusė New Yorko valstybėje, o kita New Jersey.

PABUDINA SENUS PRISIMINIMUS

Visa paguoda, kad kelias atgal ėjo vakariniu Manhattano salos pakraščiu, pro dokus, į kuriuos ir mane "Generolas Lengfitas" buvo atvežęs į Dėdės Samo šalį ir pro puošnias vilas kitoje Hudsono upės pusėje, kurios, žalumynuose paskendę, atrodo it pilaitės.

Galop privažiavom ir Brooklyno tunelį, kuris praveistas pro Rytinės Upės žiotis ir jungia Manhattaną su Brooklynu. Skaitytojas turbūt atspėjo, kad New Yorke važiuojamas tais kabančiais tiltais ir ilgais tuneliais yra apmokamas. Mažiausiai 25 ¢ nulupa už mašiną.

Teta gyvena pietiniame Brooklyne, beveik prie Conney salos, kuri pagarsėjusi savo linksmybėmis. Privažiavom prie 1829 Nr. Gerit-

seno gatvėje. Tai vieno ilgo dviejų aukštų namo dalis, kur savininkai nusiperka tik vieną butą, su miegamaisiais viršuje, virtuve ir salionu apačioje ir mažu daržiu užpakalyje. Tokie ilgi namai, atrodo, tik Brooklyne ir Baltimorėje madoje.

NĖRA KUR MAUDYTI

Tetos vasarnamis ne prie

ežero, bet keletą mylių toliau, viduryje miško. Gražu ir ramu ten. Yra grybų, aviečių, zuikių, stirnų. Dažnai sportininkai čia medžioti atvažiuoja. Bet vandens visai arti nėra (išskyrus šulinį su pompa) ir tuo atžvilgiu tėtos vasarnamis prastesnis už čikagiškų "sandūnus" ar torontiečių Vasagos kurortą.

Dar ta pat dieną grįžom namo, o sekančia vėl leidomės didžiojon kelionen aplink ežerus Montrealio link.

Pradžioje reikėjo važiuoti tuo pat keliu, kuriuo praeitą dieną į vasarnamį buvom važiuavę. Vėliau įvažiavom į New Yorko valstybes autostradą, kuri per uolėtus kalnus vedė tiesiai į šiaurę, netoli Connecticut, Massachusetts ir Vermonto valstybių.

Pravažiavom New Yorko valstybės sostinę Albany ir įvažiavom į Adirondako kalnus ir gamtos apsaugos sritį. Kas kelioliką mylių užrašas prie kelio įspėdavo, kad ten stirnos per kelią laksto ir reikia atsargiai važiuoti. Ir ištikrųjų, viena stirnelė, mūsų pasibaldžius, nustriksėjo beveik stačia uola aukštyn į miško gilumą.

KALNAI KAIP PENNSYLVANIJOJE

Rytinė New Yorko valstybė labai panaši į Pensilvanijos kalnus ir miškus, ir jeigu upių čia mažiau, tai už tai ežerų devynios galybės.

Autostrada iki Kanados dar nebaigta statyti. Pietinis jos ruožas baigiasi 40 mylių į šiaurę nuo Albany, prie Jurgio ežero. Vėliau vėl prasideda prie Kysvilės ir jau eina iki pat sienos.

Kysvilę pasiekėm maždaug septintą vakaro. Tai

miegistas kurortas prie pat Champlain ežero, Adirondako kalnų grandinės fone, kurio viena viršūnė, Marsio kalnas, iškyla 5,344 pėdas virš jūros lygio.

Pirmą sykį visoje kelionėje viename viešbutyje pasako, kad nebeturi vietu. Apsistojame kitame -- "Viljoje," mažoje trobelėje prie pat miško. Viduje visi patogumai: televizija, kilimai, dušas ir vonia. Kaina trims žmonėms 15 dolerių.

(Bus daugiau)

* Dr. Marija Alseikaitė-Gimbutienė, anksčiau nuolat gyvenusi Bostone, nuo rugsėjo 1 d. pradėjo profesoriauti Kalifornijos universitete, kur užtruks vienerius metus. Ka tik išėjo ir jos mokslinė knyga "The Balts" kurią išleido viena leidykla Londone, Anglijoje.

Kompozitorius V. Baccavičius 1964 metais duos 8 koncertus Graikijoje, 3 Olandijoje ir vieną (pirmutinį) Londone.

Ernestas Galvanuskas, buvęs Lietuvos ministeris gyventojų Mofungos mieste, Madagaskare, rugpiučio 30 d. eidamas gatve buvo automobilio sunkiai sužeistas. Guli sugipsuotas ligoninėje. Galvanuskas jau 80 m. amžiaus.

PIRMIEJI EMIGRANTAI AMERIKOJE

Pirmieji emigrantai tiek, kiek antropologistai gali įrodyti, atvyko į Ameriką mažiausia prieš 10,000 metų ir gal net anksčiau. Yra gana gerai nustatyta, kad pirmieji emigrantai buvo keliaujantieji medžiotojai iš Azijos ir kad jie persikėlė per vandenyną į Ameriką prie Beringo sąsiaurio, tolimoje šiaurėje, kur Pacifiko vandenynas susitinka su Arktikos vandenynu.

Net ir dabar prie Beringo sąsiaurio Azija ir Amerika yra skirtos tik 60 mylių vandens juosta. Žiemos metu yra galima pereiti skersai sąsiaurį ledo keliu. Kai pirmą kartą buvo perskrota šis kelias (galimas daiktas, kad tai įvyko ketvirto Ledo Amžiaus gale, kontinentai buvo arčiau vienas kito, o gal buvo ir sujungti siaura žemės juosta. Tie pirmieji emigrantai buvo žmonės, dabar žinomi Amerikos indėnų ir eskimų vardu.

Sekantieji emigrantai, apie kuriuos mes žinome, atvyko jau istoriniais laikais iš Europos. Vikingai atvyko iš Norvegijos, Islandijos ir Grenlandijos keliu dešimto šimtmečio gale, tačiau yra tokių, kurie mano, kad buvo ir anksčiau atvykusių emigrantų ar bent tyrinėtojų. Kartaginiečiai galėjo atvykti į šį kontinentą maždaug 480 m. prieš Kristų, per imperatoriaus

Nero valdymą. Kinas budistas misionierius vienuolis, gal būt, atvyko 499 m. prieš Kristų ir airių katalikai vienuoliai šeštam ar dešimtam šimtmetį.

Visa tai yra labai įdomūs spėjolimai. Mes betgi žinome, kad pirmieji neindėnai emigrantai kolonistai, kurie atvyko nuolat apsigyventi, atvyko į Grenlandijos salą iš šiaurės rytų pakrantės, dabar esamos Kanados su vikingu Eriku Raudonu, kuris atrado ją 882 m. ir įkūrė koloniją po trejų metų.

Pačios šiaurės Amerikos atradimas yra priskirtas jo sūniui, Lef Ericson, 1,000 m. Jo kolonija, kuri, turbūt, buvo dabar vadina moje Naujoje Anglijoje, vėliau išnyko, kaip ir jo tėvo kolonija Grenlandijoje.

Amerikos atradimas, po kurio buvo šis kraštas atžymėtas žemėlapyje, buvo padarytas Kristupo Kolumbo 1492 m. Jis išlipo Watlingo saloje, vienoje iš Bahamos salų, Karibų jūroje. Kolumbas buvo tyrinėtojas, o ne emigrantas, tačiau kadangi jis laikėsi kaip Ispanijos agentas, tai yra natūralu, kad pirmieji kontinento komandieriai eroje buvo ispanai.

Ispanijos imperijos pagrindus padėjo avantiūristai, kaip, pvz., Juan Ponce de Leon, kuris atrado Floridą 1513 m., Hernando de

Soto, kuris beveik tuo pačiu metu vadovavo ekspedicijai per dabartinę vadinamą Arizoną, Naująją Meksiką ir Kansas.

Anglai, palikę žymesnį antspaudą JAV, paskelbė, kad naujosios žemės jiems priklauso dėl John Cabot padarytų kelionių pagal žiemos rytų pakrantę 1497-98 m. Tačiau anglai atvyko apistoti tik 1607 m., po kelių nepasisekusių mėginimų įkurti kolonijas.

Pirmosios nuolatinės anglų kolonijos vietovė buvo pavadinta Jamestown dabartinėje Virginijos valstybėje. Tie anglų emigrantai ir tie, kurie išlipo Plymouth Rock Massachusetts valstybėje iš Mayflower laivo, 1620 m. padėjo kertinį akmenį 13-kači Amerikos kolonijų, kurios po nepriklausomybės laimėjimo susijungė ir davė pradžią Jungtinėms Amerikos Valstybėms. A.C.N.S.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

"KOL NEVĖLU"

Rodymas įvyks Sekmadienį

Rugsėjo-Sept. 22, 1963

Pradžia 2:30 val. dieną

Schwaben Hall

474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.

Šalia žavingo meninio filmo "Kol nevėlu", bus rodoma ir keletas kronikinių filmų. Filmu rodomas tęsis apie 3 valandas.

JT sesijai besirenkant...

Atkelta iš 1 psl.

Asamblėja pradeda darbą su 111 narių, kurių tarpe nepaprastai pagausėjo Afro-Azijos valstybių blokas. Ypač Afrika, pastaruoju metu besistengianti išsireikalauti pagal JT Chartą savo tautoms apsisprendimo teisę, ir kitose srityse kelia naujus vėjus Jungtinėse Tautose — jos atstovai dabar reikalauja organizacijoje lygų telių — kad ir jie būtų atstovaujami pagrindiniuose JT organuose.

Jaučiama, kad šios sesijos metu bus tiesiog laužiamasi į tuos vienetus, stengiantis prarasti Chartos pildymus, kuriuos ligšiol blokavo sovietai vien tik todėl, kad vietoje tautinės Kinijos norėjo pasodinti raudonąją Kiniją.

Kaip bus tuo klausimu dabar, kai sovietų ir komunistų draugystėje papūtė žvabūsi vėjai? Dar ir kitas klausimas kyla, naujai asamblėjai renkantis — ar ir šiemet socialistinis blokas priešakyje su Sovietų Sąjunga reikalaus sukelti Kinijos delegacijas — pašalinti Chankaišeko ir įvesti Maotsetungo?

Tarp šitokių klausimų, Jungt. Tautų politinėje plotmėje dar yra ir kitų, kurie jau ne spėlojimų, bet tikroje formoje atsiranda JT darbotvarkėje.

Seks įvairūs pranešimai. Jų tarpe bus Gen. sekretoriaus pranešimas apie JT veiklą per laikotarpį tarp dviejų sesijų, bus pagrindinių tarybų — Saugumo, Ekonominės ir Socialinės ir Kolonijų tarybos pranešimai.

Tačiau dėmesį kreips ypač Viduriniai Rytai, kur konfliktai nuolat tebevyksta. Bus pranešimas apie padėtį Adene; Mongolija įnešė darbotvarkės punktą dėl tariamo Irako valdžios vykdomo genocido prieš kurdus Irake. Bus nemažai kalbama ir dėl Jungt. Tautų stebėtojų Yemene.

Kongo klausimas, įtemptai laikęs JT jau ilgoką laiką, vėl iškyla, nes, nesant lėšų toliau tenai išlaikyti Jungt. Tautų kariuomenę, Gen. sekretorius U Thant nori ją paleisti.

Kaip ten kas bebūtų, nusišinklavimo klausimai ir toliau pasilieka labiausiai suraizgyta sumažyta problema. Pernal Burmos atstovas esama padėtį taip bandė apibūdinti: "Nors ir nebūtų tiksli tarta, kad nusišinklavimo klausimu nepadaryta jokios pažangos, tačiau ta pažanga yra tokia nežymi, ir pagrindinė problema dar nekiek nepajudėjo."

Toliau eina kolonijų klausimai. Daugiausia ugnies gavo ir vėl gaus Portugalija, Pietų Afrika ir Anglija

iš Afro-Azijos valstybių bloko, Nors lietuviai ir kiti pavergtųjų tautų atstovai ir labai pageldautų, bet, atrodo, nėra vilties, kad kas nors dabar iškeltų klausimą svarstyti sovietų kolonializmą.

Jei kas paminės tuos kraštus, jų tarpe ir Lietuvos vardą, tai šitai bus tik atsitiktinis dalykas arba defenzyvus žygis, kaip jau nesykį yra padarė D. Britanija.

Zmogaus teisių srityje bus tęsiama diskusija dėl rasinės diskriminacijos, pabėgėlių globos, dėl įvairių deklaracijų ir konvencijų.

Turima aktualių ir socialinių bei ekonominių problemų — pagalba technikoje atsilikusiems kraštams materialiai, rengiant profesinius kadrus ir kt.

Tiesinėje srityje asamblėja turės darbuotis tarptautinių sutarčių apibrėžimą parengiant, konkrečiai — turės susikoncentruoti ties klausimu "tarptautinių sutarčių negaliojimas ir jų nutraukimas." Taip pat bus tęsiama diskusija, norint parengti įstatymą dėl "draugiškų santykių tarp valstybių."

Pereitoji asamblėjos pilnatis pabrėžė tokių "santykių" būtinumą ir šiai sesijai pavedė išnagrinėti šiuos principus: susilaikymą nuo grasymo ir jėgos panaudojimo prieš kitų valstybių teritorinį integritumą ir politinę nepriklausomybę; taikingą ginčų

sprendimą; nesikišimą į kitų valstybių vidaus reikalus ir t. t.

Be viso to, asamblėja dar turi ir savo vidaus reikalų, kurių vienas svarbiausių yra jos pačios darbo organizacijos panagrinėjimas, sekretariato sąstato geografinis paskirstymas, finansai ir pan.

Taigi, šie ir kiti klausimai bus šį antradienį pradedančios asamblėjos darbotvarkėje. Numatyta, kad visus darbus turima užbaigti apie Kalėdas.

Naujai susirenkanti sesija išsirinks pirmininką ir 13 vicepirmininkų ir septynis pagrindinių sesijos komisijų pirmininkus, kurie visi kartu sudarys taip vadinamą bendrąjį komitetą ar dar kitaip vadinamą "steering committee." Jisai asamblėjos pilnčiai pristatys patvirtinti sesijos darbotvarkę.

Sesiją atidarys pereitų metų pirmininkas pakistaniecis. Nauju pirmininku, manoma, bus išrinktas venezuelietis.

Tikimasi, kad sesijoje dalyvaus visa eilė žymių asmenybių. Jų tarpe minimas Jugoslavijos prezidentas Tito, ir JAV prezidentas Kennedy, kurie, turbūt, pasakys kalbas, apibūdindami savo valstybių užsienio politiką. Tai įvyks pirmųjų dviejų savaitių metu, kada sesijos posėdžiai skiriami taip vadinamoms bendroms diskusijoms ir kada kiekvienas gali kalbėti įvairiais klausimais vienu sykiu.

Vytautas Kuzma su žmona Jadvyga, brooklynietės Amelijos Sinušienės sesers sūnus, Sao Paulo mieste savo automobiliu atvežęs S. Narkėliūnaitę filmų rodyti į Vila Anastazia.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Iš Brazilijos lietuvių gyvenimo

LANKĖSI VIENYBĖS REDAKTORĖ

Rugpjūčio pabaigoje Sao Paulo lietuvių kolonijoje, pravažiuodama iš Argentinos į S. Ameriką, lankėsi žurnalistė ir Vienybės redaktorė Salomeja Narkėliūnaitė. Narkėliūnaitė dalyvavo Argentinoje, Buenos Aires mieste, Argentinos Lietuvių Balso 35 metų sukakties minėjime ir progą rodė filmus.

Narkėliūnaitė Brazilijoje išbuvo vos keletą dienų, nes skubėjo grįžti į Ameriką ir dalyvauti Kanadoje vykstančiame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime.

Rugpjūčio 30 d. S. Narkėliūnaitė Sao Paulo parodė "ant greičiųjų" susirinkusiems lietuviams, dr. J. Basanavičiaus vardo lietuvių mokyklos salėje aukščiausiai paminėta filmą, kuri nepaprastai patiko visiems susirinkusiems.

Prieš parodant filmą, susirinkusiems lietuviams

Narkėliūnaitę pristatė Lietuvos redaktorius ir Vienybės bendradarbis Brazilijoje St. Vancevičius.

Vienybės redaktorė S. Narkėliūnaitė trumpai papasakojo susirinkusiems apie savo kelionę 1961 m. Lietuvoje.

Po to buvo rodomas filmas, kuris visiems susirinkusiems lietuviams padarė didelį įspūdį. Gaila, kad S. Narkėliūnaitė, aplinkybių verčiama, taip trumpai pabuvo S. Paulo lietuvių kolonijoje ir neturėjo progos tą filmą parodyti didesniame lietuvių skačiui.

Sekančią dieną S. Narkėliūnaitę palydėti susirinko didelis būrys vietos lietuvių S. Paulo aerodrome. Visi linkėjo laimingos kelionės ir kvietė Vienybės redaktorę greitu laiku vėl, ilgesniui laikui, aplankyti Brazilijos lietuvių koloniją.

O

Salta dr. Basanavičiaus vardo mokyklos, Narkėliūnaitė rodė filmus ir privačiai pas Aldoną ir Petrą Bareišius Vila Beloje. Bareišiai maloniai sutikus leisti pasinaudoti jo projektorium ir magnetofonu, ji vėliau tuos filmus tais pačiais prietaisais žurnalistė demonstravo Vila Anastasia lietuviams dr. Basanavičiaus mokykloje, kur ją nuvežė Vytautas Kuzma.

Prieš tai dienos metu Vytautas Kuzma, Aldona ir Petras Bareišiai kartu su prel. Millausku aprodė Narkėliūnaitę žymesnes Sao Paulo vietas; buvo apilankytos ir seserys vienuolės, turinčios mokyklą viename priemiestyje. Tenai Narkėliūnaitė susipažino ir su sesele Angelika, kuri, praleidusi 25 metus Brazi-

lijoje, tuo pačiu Pan American lėktuvu skrido į JAV.

Paskutinę — ketvirtą savo buvimo dieną Brazilijoje Narkėliūnaitė praleido pas Haliną ir arch. A. Mošinskus, Ponla Halina yra vietos visuomenininkė ir lietuviškos spaudos korespondentė. Po pietų, kuriuose dalyvavo ir inž. J. Antanaitis su žmona, pasidalijus lietuviškos veiklos mintimis, šeiminiškai ir inž. Antanaitis palydėjo Narkėliūnaitę į aerodromą kelionei į New Yorką.

Aerodrome vėliau prie išlydėti atėjusių prisijungė dabar filmininkas, o Lietuvoje savo metu žinomas spaudos fotoreporteris Alf. Žibas, J. Karpavičius iš Vila Anastasia, ir Kuzmų ir Bareišių šeimos iš Vila Zelina ir Vila Bela. Atsėdintiui padaryta bendrų nuotraukų.

Narkėliūnaitė, domėdasi Brazilijos lietuvių gyvenimu ir lietuviška veikla, nemažai filmavo ir fotografavo.

ĮSEINA LIETUVIS

Vienybės ir kitų Amerikos laikraščių bendradarbis Stasys Vancevičius, buvęs Nepriklausomos Lietuvos oficiozo Lietuvos Aldo specialios korespondentas Pietų Amerikoje, rugsėjo pabaigoje pradeda leisti liberalų, nepriklausomos ir tautinės lietuviškos minties laikraštį Lietuvis.

Šį laikraštį prieš paskutinįjį pasaulinį karą beveik aštuonis metus St. Vancevičius redagavo.

Žurnalistas St. Vancevičius lietuviškoje spaudoje dirba virš 30 metų ir yra Sao Paulo brazilų žurnalistų Sąjungos narys nuo 1935

m. 1935 ir 1938 metais jis lankėsi Lietuvoje. Brazilijoje gyvena nuo 1930 m.

Pagal Brazilijos įstatymus, svetimų kalbų laikraščio leidėjas ir savininkas gali būti tik vietoje gimęs pilietis. Lietuvio oficialus leidėjas ir atsakomas redaktorius valdžios įstaigose užregistruotas St. Vancevičiaus sūnus, 1944 m. gimęs Brazilijoje, Robertas Vancevičius, kuris irgi įstojo į Sao Paulo brazilų žurnalistų Sąjungą (Associação Paulista de Imprensa) ir savo tėvo pėdomis eidamas, pradeda žurnalisto karjerą.

Liet. Kultūros Draugija

Prieš keletą metų suorganizuotos Brazilijos Lietuvių Kultūros Draugijos veikla paskutiniu laiku buvo visai apmirusi. Tos draugijos leidžiamam žurnalui Gintarui sustojus ir pačios organizacijos veikimas visai susilpnėjo.

Dabar vielesnieji tos organizacijos nariai nori Brazilijos Lietuvių Kultūros Draugiją atgaivinti ir jos veiklą išplėsti.

Lietuviai kunigai Brazilijoje

Brazilijos lietuvių kolonijoje gyvena arti 15 lietuvių kunigų, bet lietuviškoje veikloje pasireiškia vos keletas iš jų.

Be kunigų yra trys lietuvių prelatai: Kazimieras Millauskas, Santo Andre miesto vyskupijos generalinis vikaras, poetas Aleksandras Armėnas ir Mūsų Lietuvos savitraščio redaktorius bei šv. Juozapo parapijos klebonas Pijus Ragažinskas.

Lietuviškoje veikloje daug pasidarbavęs ir, nežinint senyvo amžiaus (virš 70 metų) dar ir dabar dirbantis yra kun. J. Janilionis, gyvenantis Rio de Janeiro mieste.

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.
G. Jokubaitis, Manager
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE
JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

III-je Sov. Sąjungos tautų spartakiados baigminėse varžybose Maskvoje iš Lietuvos dalyvavo 491 žmogus. Komandiniai Lietuvos rinktinė užėmė XI-ją vietą (iš 17). Atskirų sporto šakų varžybose Lietuvos komandos iškovojo vieną antrą, vieną trečią, tris ketvirtas vietas. Pavieniai sportininkai pelnė 3 pirmas, 6 antras, 6 trečias, 10 ketvirtus, 2 penktas ir 5 šeštas vietas. Lengvojoje atletikoje aukso medalį laimėjo Adolfas Varanauskas, kuris nustūmė rutulį 18,71 m. Tai Lietuvos rekordas ir geriausia Sov. Sąjungos šio sezono pasekmė. Sidabro medalis atiteko Algirdui Baltušnikui, numetusiam diską 54,05 m. Kitas Lietuvos rekordininkas -- Antanas Vaupšas šuolyje į tolį turėjo pasitenkinti trečiaja vieta (7,59 m.) Sunkumų kilnojime nelaukai gerai pasirodė Aloyzas Račkauskas, kuris laimėjo aukso medalį. Stalo tenise, kuriame Lietuvos komanda praėjusioje spartakiadoje buvo laimėjusi I vietą, šį kartą lietuviai atsidūrė IV-je vietoje. Iš pavienių sportininkų čia tik viena Laima Balaišytė nugariebė medalį (bronzos), o kartu su A. Kondrotaitė moterų dvejetainėje laimėjo sidabro medalius. Pas vyrus buvęs galiūnas A. Saunoris prizinių vietų jau nepasiekė.

Lietuvoje buvo prarastos pirmosios badmintono pirmenybės, kuriose vyrų grupėje I vietą laimėjo Juozas Kriščiūnas, 26 m. amžiaus respublikinės banko kontoros inžinierius. Lemiamose rungtynėse jis nugalėjo K. Petkevičių. Pas moteris pirmąją buvo panežietė Regina Semetaitė, o antrąją -- J. Kazarinaitė iš Vilniaus.

Pažymėtina, kad K. Petkevičius yra gerai pažįstamas sportininkas kitoje sporto šakoje. Jis yra buvęs Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės narys, Sov. Sąjungos nusipelnęs sporto meistras. Jis dabar krepšinių jau nebežaidžia ir daug dėmesio rodo iki šiol Lietuvoje mažai kultivuotai sporto šakai -- badmintonui.

Kita iš Lietuvos atėjusi žinia sako apie gražų Lietuvos rambinio atstovų pasirodymą. Kauno Atleto vyrų komanda Sov. Sąjungos pirmenybėse pasipuošė čempionų titulu, o Kauno Žalgirio moterys laimėjo II-ją vietą, pralaimėjusios tik Europos taurės nugalėtojoms -- Maskvos Trudui.

Naujųjų Sov. Sąjungos čempionų -- Kauno Atleto komandoje žaidė: V. Kontvainis, K. Lekeckas, V. Vaičkus, P. Kistielius, R. Kleponis, A. Kenstavičius, R. Jansonas, P. Petrėnas, A. Samuolis, A. Macežins-

LAK FUTBOLŲ SEZONO PRADŽIOS

Vakaras

RUG SEJO 28 D. LAK SALEJE, 1332 HALSEY ST.

Sokiai, vaises, sokiū varzybos

GROJA A. STAROLIO KAPELA

Pradžia 8 val. vakare

Įėjimas 2 dol. Sportininkams ir studentams \$1.50.

kas (kapitonas), L. Ivanovas.

* Lietuvos sportininkas K. Orentas dalyvavo didelio masto tarpt. lengv. atletikos varžybose. 3,000 m. su kliūtėmis bėgime jis užėmė I vietą (9:0s,0), o 5,000 m. bėgime -- antrąją (14.26, 4).

* Italijoje įvykusį tarptautinį moterų krepšinio turnyrą laimėjo bulgarės. Toliau išsiriškavo: 2. Čekoslovakija, 3. Jugoslavija, 4. Italija, 5. Rumunija, 6. Vengrija.

* Chicagos Lituanicos futbolo komanda Labor Day savaitgalio metu padarė tolimą kelionę į Omaha, Nebr. Ten ji susitikė su vietos lietuvų Lituanica, pastiprinta kitų klubų atstovais. Lengvai laimėjo chigagiečiai, įveikę Omahas futbolininkus net 7:1. Pirmose rudens rato pirmenybių rungtynėse rugsėjo mėn. 8 d. Lituanicos I-ji vienuolikė prakišo lenkų Lightning vienuolikei 1:3. Rezervinių komandų susitikimas baigėsi 7:1 lietuvų naudai.

SPAUDOS SKILTYSE

Atkelta is 5 psl.

pinigais užlaikomas New Yorke Free Europe komitetas (mūsų Laisves Lietuvos komitetas yra jo padalinys) parupinęs lėšų estų išėivių jaunimo atstovams slaptai susitikti su okupuotos Estijos žmonėmis Suomijoje. Įdomu, jei tai tiesa!

Prelatą Krupavičių su-purtė menami šalti vėjai Washingtonė, papūtė kai kuriems mūsų veiksniams. Girdi, teksią VLIKui į po-jeitautos nusiginkluotų ir žemį leisti! Ką ten rastų? Nagi: amerikiečių kriminalistų sindikatų, komunistų partiją, ir ... mūsų Bronių Railą (nežinome, ar jisai pirmasis pareiškė eisias į pogrindį, ar dzūkas Mykola?) Naujienos teisėtai pastebi: rimtam veikėjui tokios fantazijos skelbti nedera. Seniems Amerikos lietuviams tai grynas juokas, bet slapyvardėmis taip dangstyti mėgstantiems naujiesiems, gal -- norma-lu?

P. J. Drauge pastebi: Ne paslaptis, kad šiuo metu mūsų spaudoje yra per daug mokoma Amerika, kaip sutvarkyti pasaulį. Sunku rasti recenzijų mūsų knygų, ar lietuviška tema straipsnių, bet nors kibiru semk pamokų kaip Amerikai elgtis.

Stebėtojas

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniam ir kitškiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas Any car - Any age driver ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y. Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley

LICENSED MORTICIANS

VIENYBĖ

* DAIL. ČESLOVAS JANUŠAS šiuo metu ruošiasi savo kūrinių parodoms, kurios įvyks Bostone, Philadelphijoje, Baltimorėje, Clevelande, Detroite ir Chicagoje. Be to, dailininkas Long Island Art League yra pakviestas dalyvauti jūry komisijoje, vertinant jaunųjų dailininkų kūrybą šio sezono kolegijų parodose.

* KLEB, KUN, NORBERTO PAKALNIO vadovaujama New Yorko ir New Jersey Kunigų Vienybės provincija rūpinasi šią savaitę vykstančiu JAV ir Kanados lietuvių kunigų suvažiavimu. Posėdžiaujama Hotel New Yorker. Kunigų Vienybės suvažiavime dalyvauja ir vysk. V. Brizgys, kuris padarys pranešimą apie Šiluvos lietuvių šventovę Washingtone. Po to įsiai išvyksta į Romą, kur netrukus bus tęslamas Bažnyčios susirinkimas.

* DAIL. POVILAS PUZINAS kartu su dviem žymiais JAV dailininkais yra pakviestas į Jūry Komisiją atrinkti akvarėlės ir allejaus paveikslus American Artists Professional League parodoje, kuri Washingtone prasideda lapkričio 3 d. bei užtruks ligi lapkr. 24 d. Ji vyks Smithsonian Institution National Collection of Fine Arts, Natural History patalpose. Iš parodoje dalyvaujančių bus atrinkta 70 paveikslų kilnojama paroda pačioje Amerikoje, o 30 paveikslų bus atrinkta paroda užsieniuose. Be Pov. Puzino, tai dailininkų sąjungai dar priklauso kiti trys lietuviai. Tai Česlovas Janušas, Natalija Jasiukynaitė ir William Vitkus.

* OPERETĖS CHORAS vėl pradeda savo darbo sezoną. Repeticija bus rugsėjo 20 d., penktadienį, 8 val. vak. Prano Bručio White Horse tavernos salėje Woodhavene. Choro valdyba kviečia į darbą įsijungti ne tik senuosius savo narius, bet ir pageidauja, kad ateitų ir naujų.

* LIETUVIŲ VALSTIEČIŲ LIAUDININKŲ suvažiavimas šaukiamas New Yorke spalio 12-13 dienomis. Kartu bus paminėta ir Sąjungos sukaktis.

* Į VLIKĄ, kurio būstinė yra New Yorke, įsijungė Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Liet. At. Sąjūdžio būstinė yra Chicagoje, Illinois, o pirmininku yra inžinierius K. Oželis. Dabar laukiama tautininkų įsijungimo, bet yra ir abejojančių balsų, tvirtinančių, kad tautininkai, užėmę valdžią Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, savo veiklą koncentruos Bendruomenės plotmėje ir Bendruomenę padarys veiksmingu veiksmu.

* EUPHROZINE MIKUŽIŪTĖ, New Yorke tarnaujanti vienoj žymioje firmoje, išvyko į Chicago tenai dalyvauti visoje eilėje konferencijų.

Iš Argentinos Liet. Balso sukakties minėjimo Buenos Aires Liet. Centre: S. Narkėliūnaitė sega gintarinę segę - Vienybės dovaną Onai Ožinskienei - BALSOS "Moteris ir pasaulis" redaktorel.

Ant. Kirstukas nuotrauka

Kas bus rodoma filme iš Pietų Amerikos

Nufilmuota BALSOS sodyba -- vienas žymiausių lietuviškos veiklos centrų -- su leidėjais, redaktorium, rėmėjais ir talkininkais. Spaudos platinimo centras ir lietuviška sėklyčia -- tai BALSOS leidėjų ir redaktorių Onos ir Prano Ožinskių kambarys, išpuoštas lietuviškais motyvais.

Toliau seka sukaktuvių minėjimo vaizdai BALSOS ir Lietuvių Centre, dalyvaujant visuomenės veikėjams, laikraščio skaitytojams ir rėmėjams, meno ansambliui. Matyti ir paties Cent-

ro rajonas bei patalpos, kaip ir pats BALSAS, esančios Villa Lugano rajone, kur ištisomis gatvėmis tęsiasi vien tik lietuvių apgyvendinti namai, jų krautuvės ir kt. nuosavybės.

Toliau rodomi pagrindiniai Buenos Aires veikėjai, lietuviška parapija, prie kurios spečiiasi šv. Cecilijos choras, taut. šokių ansamblis Rambynas, vargo mokykla, vienuolės seserys ir marijonų leidžiamas laikraštis Lalkas.

Taip pat nufilmuotas ir trečias Buenos Aires lietu-

vių veiklos centras -- Susijungimo Lietuvių Argentinoje pastatas, kurio didžiojoje salėje vyko BALSOS minėjimas ir kur jo leidėjas Pr. Ožinskas demonstravo S. Narkėliūnaitės atvežtus filmus.

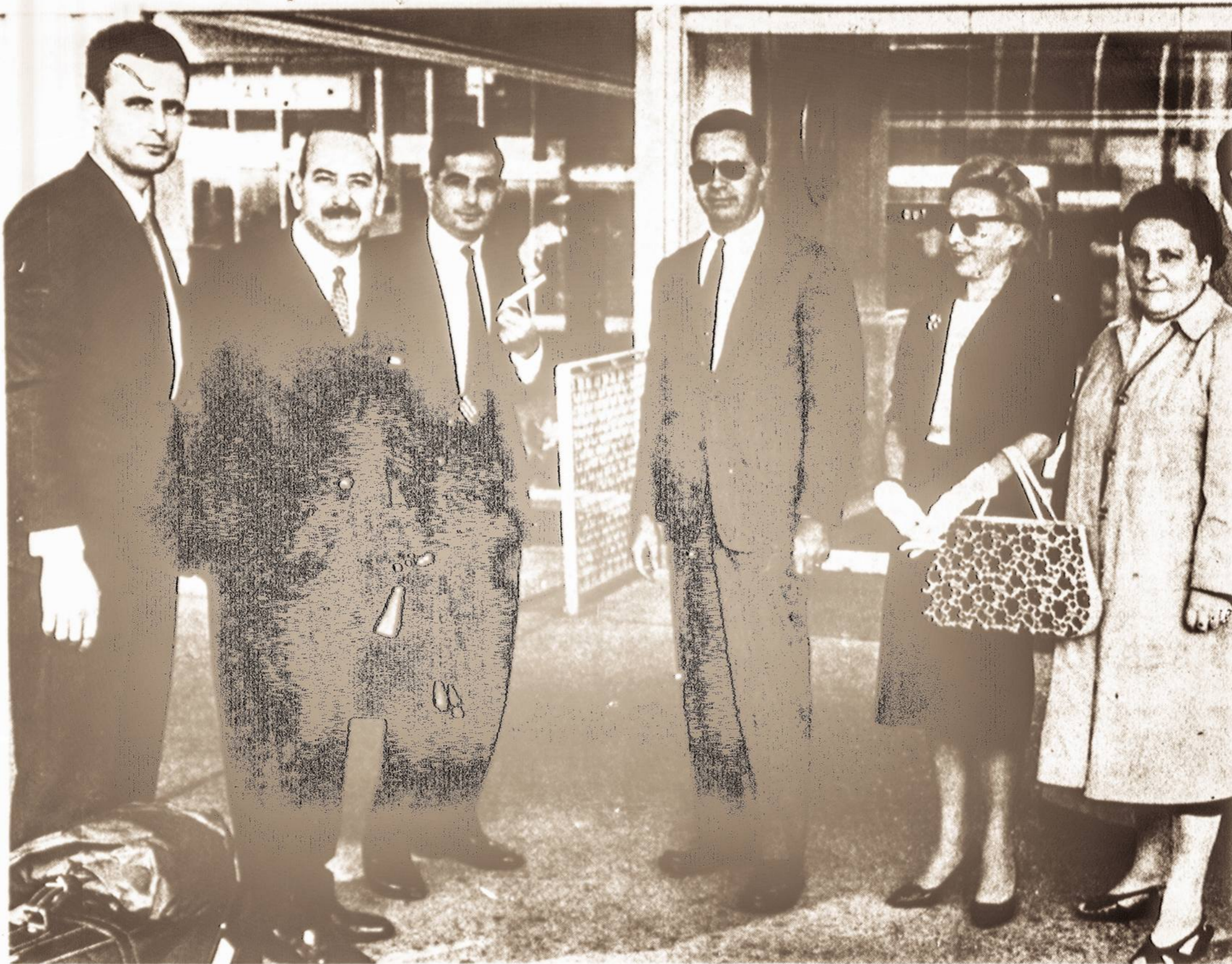
Labai gausu filme vaizdų ir veidų iš Buenos Aires lietuvių gyvenimo -- namie, darbovietėje, laisvalaikiu su svečiais.

Pagaliau Bertissas -- pati seniausia lietuvių kolonija Argentinoje, apie 100 km. nuotolyje nuo Buenos Aires. Tenai dvi senos liet. organizacijos -- "Mindaugas" ir "Nemunas" apsijungė BALSOS sukakties minėjimui, kurio pradžioje svečių pagerbimas tradicine "asada" (kėpsniu), o paskui filmų rodymas "Nemuno" patalpose.

Iš Brazilijos lietuvių gyvenimo daug vaizdų iš Sao Paulo, ypač iš Vila Zelinos, kur gyvena daugiausia lietuvių ir kur veikia lietuvių parapija, vadovaujama prel. P. Ragažinsko. Taipgi yra vaizdų iš seserų vienuolių darbo su mokiniais, iš paskirų lietuvių -- paprastų žmonių, veikėjų, pramoninkų darbo.

Su šiuo filmu bus rodomi vaizdai ir iš Toronte, Kanadoje, Darbo Dienos savaitgalį vykusio Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo. Ypač neužmirštamasis reginys prie Toronto katedros, kurion pamaldų metu susirinko tiek lietuvių, kad kanadietis vyskupas net turėjo išsireikšti, jog ta katedra dar nėra mačiusi tiek žmonių.

Visus tuos vaizdus ir dar daugiau, jei bus pageidaujama (ypač iš JAV lietuvių kultūrinės veiklos), galima bus pamatyti šį šeštadienį, rugsėjo 14 d., Vienybės sodyboje S. Narkėliūnaitės rengiamame priėmime. Vienybėčiai kviečiami dalyvauti nuo 3 val.

Inžinierius Jonas Gaidimaukas (kairėje) praeitą šeštadienį atsikrėjęs iš Buenos Aires į New Yorko Idlewild, kartu su savo šefu Juan Sagara (antras iš k.) Aerodrome juodu pasitiko General Electric atstovai New Yorke - Mr. Pick ir H. Hampton Rothwell, taip pat Vienybės redaktorė S. Narkėliūnaitė ir V. Tysliavienė. Paviešėjęs New Yorke keturias dienas, inž. Gaidimaukas tamybės reikalais išvyko į Schenectady, N. Y., kur jis bus apie 9 mėnesius. Svečias buvo apsisitojęs Vienybės namuose ir turėjo progos susipažinti su vietos lietuviais, jų tarpe A. Šinušienė su sūnum Walter, kurie savo namuose svečiui sutengė pietus. Visi stebėjosi, kad Jonas Gaidimaukas, Argentinoje gimęs, visai tobulai kalba lietuviškai. Jis žadėjo New Yorkan atvykti dažniau, kad užmegzti ryšius su lietuviškuoju jaunimu.

Walter Sinus nuotrauka

* LAK futbolo sezono pradžia rugsėjo 28 d. LAK salėje. Vakaras 8 val. Bus vaišės, šokių varžybos, Groja A. Starollo kapela.

* E. LEGECKIENĖ su bičiuliais išvyko atostogų į Floridą.